

www.poradniajęzykowa.pl

NR 74

www.poradniajezykowa.pl

pod redakcją
KATARZYNY WYRWAS

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2007

Redaktor serii: Językoznawstwo Polonistyczne
OLGA WOLIŃSKA

Recenzenci
JAN MIODEK
JERZY PODRACKI

Spis treści

Ci biedni językoznawcy, czyli kłopoty z kulturą języka (<i>Irena Bajero- wa</i>)	7
Zamiast wstępu (<i>Edward Polański</i>)	13
Kilka słów o Poradni Językowej IJP (<i>Katarzyna Wyrwas</i>).	19
Symbole i skróty.	23
Naprawdę i na pewno, czyli razem czy osobno?	27
Mejl i interfejs, czyli jak to zapisać?	34
Ulubione lewisy wyprane w proszku „Persil”, czyli wielkie i małe litery	40
Najlepszy efekt osiągniesz, stosując lek codziennie, czyli o inter- punkcji	56
Dzisiaj(!) o Pegenige, czyli o kłopotach z wymową	63
Mamy w biurze pięć radiów, czyli o odmianie wyrazów	72
Spotkali Jana Jastrzęba, czyli jak odmieniamy imiona i nazwiska	88
Pojechał do Tych ze szczecinczanką, czyli o problemach z na- zwami miejscowymi	100
Tysiąc jeden drobiazgów, czyli o kłopotliwych liczebnikach	113
<i>Wsie(!) jaja</i> , czyli jak powstają nowe słowa	120
CEPiK i PUPiK, czyli o skrótowcach	134
Będąc młodą lekarką, przyszedł do mnie pacjent(!), czyli o skład- ni	148
Jak drzewiej bywało, czyli o historii naszego języka	165

O czym myśli myśliwy, czyli o pochodzeniu słów (etymologii)	173
Webmaster był krakerem, czyli o wyrazach obcych	201
Był moim przedstryjcem, czyli o znaczeniu wyrazów	214
Tłuc się jak marek po piekle, czyli w piekle frazeologii	227
Wchódź, weźmiem ostrzówkę, czyli o regionalizmach	243
Pani sędzia z psycholożką, czyli jak mówimy o kobietach	248
Mają Państwo możliwość, czyli zawilosci grzeczności	256
Bibliografia	263
Słowniczek terminów	269
Noty o autorach odpowiedzi	309
Indeks terminów (<i>Anna Majdak, Grzegorz Mroczek, Katarzyna Murzyn, Marta Noworyta, Alicja Podstolec, Katarzyna Wyrwas</i>)	315
Indeks (<i>Anna Majdak, Grzegorz Mroczek, Katarzyna Murzyn, Marta Noworyta, Alicja Podstolec, Katarzyna Wyrwas</i>)	321

Zamiast wstępu

*Dziś przerażać może smog
bardziej niżli dawniej smok,
a lew nienażarty
wystraszyć nie na żarty...*

Czy i dziś nadal miewamy językowe wątpliwości? Czy szukamy poprawnych form? Czy poprawność ma dla nas w ogóle jakieś znaczenie?

Takie pytania stają się zasadne w epoce, w której obserwujemy rozpad wielu kulturowych kanonów, rozluźniony stosunek do normy, do tradycji, w tym także do norm kształtujących wzory zachowań językowych i komunikacyjnych, gdy podstawowym celem komunikacji staje się skuteczność.

Ten właśnie aspekt pragmatyczny pozwala młodszym użytkownikom języka stosunek do polszczyzny sprowadzać do prosto formułowanej zasady: „rozumiesz mnie, więc o co chodzi z tą poprawnością”. Gdy język jest traktowany jako wartość użytkowa, dokładniej jako narzędzie przekazu informacji, podstawową troską jego użytkowników staje się sprawność tego narzędzia, którą rozumie się jako łatwość obowiązujących zasad pisowni czy odmiany (może ogólniej: gramatyki). Stąd nawoływanie do „modernizacji” nienowoczesnego i nieżyciowego, skrępowanego przestarzałymi regułami sposobu używania języka.

Z poprawnością językową najczęściej jeszcze kojarzy się poprawność ortograficzną. A błąd na tym poziomie ciągle jeszcze jest uznawany za kompromitujący. Tymczasem teksty młodych użytkowników języka pokazują jakże często dramatyczną nieznajomość reguł ortografii. Bierze się to zapewne z nieczytania literatury, ślęczenia przed

telewizorem, niemal wyłącznym porozumiewaniem się za pomocą SMS-ów i e-maili, w których na ogół nie zwraca się uwagi na ortograficzne pisanie.

Ostatnio dochodzi jeszcze jeden aspekt: wielu piszących uważa, że nie ma powodu uczyć się dzisiaj ortografii, skoro w edytorze tekstu mamy program korekty ortograficznej, który poprawia pisownię automatycznie. To błędne przekonanie! Najtrudniejsze reguły ortograficzne, czyli pisownia łączna i rozłączna oraz pisownia wielką i małą literą, są oparte na zasadzie konwencji, umowy, wymagają każdorazowo namysłu. Program komputerowy wychwyci oczywiście ortograficzne usterki, podkreśli je, ale tego rodzaju wątpliwości na pewno nie rozstrzygnie. Skąd bowiem ma mieć „wiedzę”, kiedy napisać rozdzielnie *nie na żarty*, a kiedy łącznie *nienażarty*, kiedy wyraz *Kościół* zapisać wielką literą, a kiedy małą?

Oto inne przykłady, które potwierdzają tę opinię:

- *Średnioroczne dochody w kraju maleją, podczas gdy średnio roczny pobyt za granicą te dochody podwaja.*
- *Losowanie jednej z dwu tygodniowych wycieczek. Do rozlosowania pięć dwutygodniowych wycieczek.*
- *Teraz ma poważny problem: odra!* (choroba)
Teraz ma poważny problem: Odra! (rzeka)

Komputer zatwierdzi każdy z przedstawionych zapisów niezależnie od kontekstu, w jakim występuje. Co gorsza, może niekiedy nawet sam poprawić formy niezgodnie z intencją piszącego. Programy korekty ortograficznej mogą autora wprowadzić w nie lada kłopot, gdy podkreślą np. formy całkowicie poprawne tylko dlatego, że nie weszły one w skład komputerowego słownika.

Nawoływanie do modernizacji pisowni płynie z przekonania, że lepiej będzie, gdy polska pisownia stanie się częścią międzynarodowego kodu językowego. Proponuje się więc wprowadzenie radykalnych zmian, np. usunięcie znaków diakrytycznych, zbliżenie pisowni do praktyki ortograficznej stosowanej w Internecie czy telefonii komórkowej. Zobaczmy, jakie mogą być efekty rezygnacji z ogonka przy literach *ą*, czy *ę*:

- *Zgadzam się, więc zwołam.*
Zgadzam się, wiec zwołam.
- *Lęk paraliżuje moje działanie.*
Lek paraliżuje moje działanie.

Mamy jeszcze bardziej radykalne głosy: czyby piszącym nie było wygodniej, gdyby wprowadzić po jednym znaku graficznym dla głosek *u*, *ż*, *h*. Pominę znane argumenty historycznojęzykowe, ograniczając się tylko do uzasadnień istotnych dla komunikatywności prze-

kazu, dla czytelności znaczenia. W języku polskim występuje spora liczba homofonów (wyrazów, które brzmią identycznie, a co innego znaczą i inaczej się je pisze). W tym wypadku liczenie tylko na komputerowy program korekty ortograficznej, który poprawia pisownię automatycznie, jest niezwykle zawodne. Mimo korekty komputerowej możemy popełnić rażące, niekiedy nawet brzemienne w skutkach błędy, które mogą prowadzić do poważnych nieporozumień. Przekonują o tym przykłady:

- *Twórca półkownika, nie pułkownik, powiedział, że czuje się jakby wykopał ten film **spod ziemi**, bo zabrał go z **podziemi** archiwum.*
- *To był fatalny wrzód!*
To był fatalny wrzut! (= wznowienie gry w piłkę)
- – *Miał mówkę. – Jak długą?*
– *Taką, że mufka zakrywała mu dłonie.*
– *Nieporozumienie, pytam o długość mówki powitalnej.*
- – *Dziś będzie masarz, bo za tydzień wesele.*
– *Aha, przed hulankami masaż...*
– *Skądże, ja zamawiam wędliny, a tobie w głowie masaż!*
- – *Czy wiesz, ile było wież?*
– *Mówił, że 9.*
– *Nie wierz!*

Ostatnie zdanie przy różnej pisowni może mieć aż 3 znaczenia! (nie wierz mu; nie 9 wież, lecz...; ty nie wiesz, ile było wież?).

Nadal konieczne są zatem zarówno posługiwanie się słownikiem książkowym, jak i znajomość reguł ortograficznych.

Znakomitą pomocą okazać się może właśnie poradnia językowa. Odpowiedzi tu uzyskiwane pokazują normę najnowszą, aktualną, pozwalają nie tylko mieć pewność poprawności, ale pomagają rozumieć reguły, zasady funkcjonowania języka.

Jak widzieliśmy, popełniane przez piszących błędy ortograficzne prowadzić mogą niekiedy nawet do rażących nieporozumień. Analizowane przykłady świadczą o tym, że korzystanie z narzędzi do poprawy pisowni w komputerowych edytorach tekstów wcale nie gwarantuje napisania bezbłędnego tekstu. Rzecz jasna, że większość zapisów wyrazowych – nawet mimo błędnego zapisu – całkowicie nie traci swej informacyjności: jeśli ktoś napisze, na przykład, *ktury* czy *kohany*, adresat tych słów na pewno zrozumie komunikat, ale skuteczność komunikacyjna tak napisanego tekstu u niektórych odbiorców może się znacznie zmniejszyć. Nie zapominajmy bowiem, że język jest jakże często naszą ważną wizytówką. Łatwo wyobrazić sobie rozluźnienie ledwie nawiązanego kontaktu towa-

rzyskiego z powodu irytującego błędu językowego któregoś z partnerów.

Komputer jest bardzo pomocny w pisaniu ortograficznym, ale piszącego jednak całkowicie nie wyręczy, toteż uczenie się ortografii nie jest dziś – jak niektórzy głoszą – czasem straconym, a sięganie do tradycyjnych słowników ortograficznych – nieporozumieniem. Analizując relacje między ortograficzną i interpunkcyjną komunikatywnością, pragmatyzmem a poprawnością, starałem się pokazać, że wprawdzie ważniejszym elementem jest tutaj komunikatywność niż poprawność, ale brak tej ostatniej może prowadzić do nieporozumień albo choćby tylko do osłabienia komunikatywności.

Czy modernizacja ortografii na pewno nie jest potrzebna? Czy reguły pozostają niezienne?

Dawniejsze reformy zakończono poważnymi zmianami w roku 1936, dzisiaj dokonuje się co jakiś czas na ogół drobnych korekt i uzupełnień. Jedną z najważniejszych zmian w pisowni jest ostatnia uchwała z roku 2004, która została najpierw przedyskutowana i przegłosowana w nowo powstałej w 2003 r. Komisji Ortograficzno-Onomastycznej, której przewodniczą (obok wiceprzewodniczących profesorów Jerzego Podrackiego z UW oraz Aleksandry Cieślikowej z Instytutu Języka Polskiego PAN z Krakowa). Propozycje Komisji Ortograficzno-Onomastycznej zreferowano na 17. posiedzeniu Rady Języka Polskiego (2004 r.), która jest instytucją opiniotwórczo-doradczą w sprawach używania języka polskiego, natomiast w kwestiach ortograficzno-interpunkcyjnych uchwały Rady Języka Polskiego mają charakter obowiązujący, ostateczny.

Wspomniana uchwała dotycząca pisowni nazw miejscowości dwuczłonowych i wieloczłonowych powstała w ścisłym porozumieniu z Komisją Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, działającą przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, które sugerowało, aby w przygotowywanym obecnie nowym *Wykazie urzędowych nazw miejscowości w Polsce* pisownia nazw była całkowicie zgodna z polską ortografią. W kwestiach językowych Komisja Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych korzysta z wytycznych Rady Języka Polskiego. Oto owa uchwała zmieniająca dotychczasową regułę ortograficzną:

Z łącznikiem piszemy nazwy miejscowości, jeśli są złożone z dwóch lub więcej członów, które wspólnie identyfikują jednostkę administracyjną lub/i geograficzną, a więc miejscowość lub jej część, np. dzielnicę: *Bielsko-Biała, Busko-Zdrój, Ceków-Kolonia, Krynica-Zdrój, Warszawa-Okęcie, Warszawa-Praga-Północ*. Natomiast z łącznikiem nie piszemy nazw miejscowych, w których jeden z członów

nazwy miejscowej (przymiotnik) pozostaje w związku zgody z głównym członem nazwy (rzeczownikiem), np. *Dąbrówka Nowa*, *Nowy Sącz*, a także wówczas, kiedy pierwszym członem nazwy są wyrazy: *Kolonia*, *Osada*, *Osiedle*, np. *Kolonia Ostrów* (jak *Kolonia Ostrowska*), *Osada Konin*, *Osiedle Wilga*. Warto tutaj zauważyć, że zmieniona reguła użycia łącznika przyczynia się do w zasadzie jednolitego traktowania nazw o różnej genezie¹.

Do równie ważnych zmian w ostatnich latach należy uproszczenie pisowni partykuły *nie* z imiesłowami przymiotnikowymi. Wprowadzono możliwość łącznego pisania tej partykuły niezależnie od tego, czy powstała w ten sposób forma ma funkcję przymiotnikową, czy czasownikową, np. *niepijący*, dzisiaj piszemy łącznie *nie* tylko w znaczeniu ‘abstynent’, ale również w znaczeniu czasownikowym – ‘niepijący w tej chwili’; podobnie *niepalący*, *niemyty*, *niebity*, *niebrany* itp. Decydując się na tę zmianę, kierowano się przede wszystkim chęcią uproszczenia tego przepisu ortograficznego dla przeciętnych użytkowników języka, którzy nie zawsze potrafią rozpoznać stałość bądź doraźność cechy wyrażanej przez imiesłów.

Oto inne przykłady drobnych zmian, które wprowadzono:

1. Uznano za dopuszczalną pisownię wielkiej litery wewnątrz wyrazów będących nazwami własnymi lub wchodzących w ich skład, np. *EuroCity*, *WordPerfect*.

2. Uznano za równouprawnione angielską i spolszczoną pisownię nazwy języka *pidgin* i *pidżyn*, a także wyrazów *cornflakes* i *kornfleksy*, *e-mail* oraz (potocznie) *mejł*, *e-mailować* i (potocznie) *mejłować*, *mupet*, *mupety* i *mapet*, *mapety* oraz *smurf*, *smurfy* i *smerf*, *smerfy*.

3. W związku z upowszechnieniem niektórych zapożyczeń dopuszczono i spolszczono zapisy, choćby na prawach dopuszczalnego wariantu, np. *dealer* || *diler*, *disco* || *dysko*, *disc jockey* || *dyskdżokej*, *fan club* || *fanklub*, *joystick* || *dżojstik*, *lunch* || *lancz*, *punk* || *pank*, *punkowy* || *pankowy*, *slumsy* || *slamsy*. Jestem zdania, że dzisiaj jeszcze śmieiej powinno się spolszczać zadomowione zapożyczenia, choćby tylko na zasadzie dopuszczalnych wariantów. W ten sposób uniknęłoby się wielu błędów w ich pisowni.

4. Ustalono pisownię przez *-ks* w skrótowcach typu *Hortex* (tzn. zakończonych na *-ax*, *-ex*, *-ox*) we wszystkich przypadkach zależnych, a więc *Hortex*, *Horteksu*, *Horteksowi*, *Horteksem*, *Horteksie*.

¹ Por. J. Podracki: *Rozstrzygnięcia ortograficzne*. „Życie Szkoły” 2005, nr 4, s. 214.

5. Usunięto rażące niekonsekwencje w pisowni wyrazów *hobbysta*, *lobbysta* (dotychczas *hobbysta*, ale: *lobbista*) oraz *ciężkozbrojny*, *lekkozbrojny* (do tej pory *ciężkozbrojny*, ale: *lekko zbrojny*).

Owe korekty i uzupełnienia są wprawdzie bardzo pożyteczne, ale – moim zdaniem – nie wystarczają. Dziś warto się pokusić już o większą zmianę, która by lepiej uporządkowała przepisy, ujęła je precyzyjniej i bardziej komunikatywnie, dostosowując zmiany do sytuacji współczesnej polszczyzny oraz czyniąc je bardziej konsekwentnymi. Można by obecnie uwzględnić te wnioski, które wynikają z losów poszczególnych decyzji ortograficznych w ciągu dziesięcioleci, a może i wieków (dokonane zmiany w latach 1891, 1918, 1936)², na przykład przeanalizować pod kątem ich przydatności poprawki z 1936 r., które nie weszły w życie, oraz zweryfikować niektóre późniejsze zmiany.

Argumentem przemawiającym za rozpoczęciem wstępnych przygotowań do całościowej reformy ortografii polskiej na początku XXI w. powinien być przede wszystkim fakt, iż minęło już wystarczająco dużo czasu, bo 70 lat, od ostatnich większych zmian (czyli od 1936 r.), ale jeszcze nie na tyle dużo, aby nie można było ich wprowadzić – mimo istniejących przyzwyczajzeń użytkowników polszczyzny.

Innym powodem rozpoczęcia prac reformatorskich jest wejście Polski do Unii Europejskiej i wiążący się z nim problem polszczenia pisowni zapożyczeń już utrwalonych. Przydałoby się też wprowadzić trochę korekt i udoskonaleń reguł w zakresie pisowni opartej na zasadzie konwencjonalnej. Byłyby one kontynuacją zmian dokonanych w ostatnich latach (1992–2005) przez Komisję Kultury Języka Komitetu Językoznawstwa PAN oraz Radę Języka Polskiego, tym bardziej że nowe ustalenia społeczeństwo przyjęło w zasadzie pozytywnie.

Nadal bowiem – mimo sygnalizowanych na wstępie zmian kulturowych – dla pewnej grupy użytkowników języka silna jest potrzeba wzorca. Dla tych aktywnych zawodowo (dodajmy: w pewnym typie zawodów) sprawność i poprawność zachowań staje się wszakże istotnym składnikiem autoprezentacji, tzw. zaistnienia, dla których to zachowań współczesność stwarza coraz więcej okazji.

² E. Polański: *Reformy ortografii polskiej – wczoraj, dziś, jutro*. „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego” 2004, z. 60, s. 44.

Edward Polański

Noty o autorach odpowiedzi

Ewa Biłas-Pleszak, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego. Autorka monografii *Język a muzyka. Lingwistyczne aspekty związków intersemiotycznych* (Katowice 2005). Prowadzi zajęcia z gramatyki opisowej języka polskiego, kultury języka, leksykologii i leksykografii, gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, praktycznej stylistyki, a także struktury dzieła muzycznego i muzyki w reklamie. Intersemiotyczność, a także interdyscyplinarność to dwa terminy, które szczególnie mocno zdeterminowały jej językoznawcze poszukiwania. W swej działalności naukowej zajmuje się związkami pomiędzy językiem naturalnym a innymi systemami znakowymi, zwłaszcza muzyką. Żywo zajmują ją także zagadnienia dotyczące języka artystycznego oraz filozofii języka. Interesuje się również językoznawstwem stosowanym – w szczególności logopedią i glottodydaktyką. Jest opiekunką Koła Naukowego Językoznawców.

Jan Grzenia, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół zagadnień stylistyki, teorii tekstu, pragmatyki językowej i kultury języka. Opublikował monografię *Język poetycki jako struktura polifoniczna. (Na materiale poezji polskiej XX wieku)* (Katowice 1999). Jest ponadto autorem licznych słowników: *Słownika nazw własnych. Ortografia, wymowa, słowotwórstwo i odmiana* (Warszawa 1998, wyd. 2 – Warszawa 2002, wyd. 2, dodruk: Warszawa 2003), *Słownika ortograficznego* (Warszawa 2000), *Szkolnego słownika ortograficznego* (Warszawa 2001), słownika *Nasze imiona* (Warszawa 2002), *Słownika imion* (Warszawa 2002, wyd. 2 – Warszawa 2004) i *Słownika poprawnej polszczyzny* (Warszawa 2004). Jest także współautorem części słownikowej *Nowego słownika ortograficznego PWN wraz z zasadami pisowni i interpunkcji* pod redakcją E. Polańskiego (Warszawa 1996).

Ewa Jędrzejko, profesor doktor habilitowany nauk humanistycznych, kieruje Zakładem Współczesnego Języka Polskiego. Jej zainteresowania naukowe dotyczą różnych zagadnień ogólnojęzykoznawczych i ściśle polonistycznych (składnia, semantyka, funkcjonalno-stylistyczne zróżnicowanie polszczyzny i jej przeobrażenia). Jest autorką monografii *Semantyka i składnia polskich czasowników deontycznych* (Wrocław 1987), *Nominalizacje w systemie i w tekstach współczesnej polszczyzny* (Katowice 1993), *Problemy predykcji peryfrastycznej. Pojęcia – znaki – konstrukcje* (Katowice 2002) oraz wielu artykułów o zróżnicowanej tematyce, ukazywanej w różnych ujęciach metodologicznych. Jest też współautorką kilku innych książek oraz słowników, naukowych i popularnonaukowych: była m.in. współautorką *Syntaktyczno-generatywnego słownika czasowników polskich* pod redakcją K. Polańskiego (Kraków 1980–1993) oraz pomysłodawczynią *Słownika konstrukcji werbo-nominalnych* (*Zeszyt próbny* pod redakcją E. Jędrzejko, Warszawa 1998), obecnie realizowanego, a także *Słownika ortograficznego* (Warszawa 1997) czy *Słownika wyrazów obcego pochodzenia* (Warszawa 1998).

Małgorzata Kita, profesor doktor habilitowany nauk humanistycznych, pracuje w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego. Jej zainteresowania badawcze skupiają się wokół zagadnień współczesnej polszczyzny (zwłaszcza języka potocznego), komunikacji, stylistyki językoznawczej. Jest autorką monografii: *Wypowiedzi przerwane we współczesnym polskim języku potocznym* (Katowice 1978), *Wywiad prasowy. Język – gatunek – interakcja* (Katowice 1998); *Wybieram gramatykę!* (Katowice 1998), *Językowe rytuały grzecznościowe* (Katowice 2005), *Szeptem albo wcale. O wyznawaniu miłości* (Katowice 2006), współautorką *Słownika tematycznego języka polskiego* (Łódź 2002) oraz książki *Człowiek i jego świat w słowach i tekstach* (Katowice 2002).

Krystyna Kleszczowa, profesor zwyczajny doktor habilitowany nauk humanistycznych, kieruje Zakładem Leksykologii i Semantyki. Zajmuje się słowotwórstwem, leksykologią, historią języka polskiego, zwłaszcza historią słowotwórstwa, słownictwa i frazeologii. Publikacje książkowe: *Ograniczenia semantyczne w procesie derywacji nazw narzędzi* (Katowice 1981); *Verba dicendi w historii języka polskiego. Zmiany znaczeń* (Katowice 1989); *Słowotwórstwo języka doby staropolskiej. Przegląd formacji rzeczownikowych* (Katowice 1996); *Staropolskie kategorie słowotwórcze i ich perspektywiczna ewolucja. Rzeczowniki* (Katowice 1998), *Staropolskie derywaty przymiotnikowe i ich perspektywiczna ewolucja* (Katowice 2003).

Iwona Loewe, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z gramatyki opisowej, kultury języka polskiego, pragmalingwistyki, gramatyki tekstu i praktycznej stylistyki. Jest autorką monografii *Konstrukcje analityczne w poezji*

Młodej Polski (Katowice 2001); jest ponadto współautorką *Słownika polskich zwrotów werbo-nominalnych* (Warszawa 1998) i skryptu *Gra w gramatykę. Ćwiczenia i materiały do gramatyki opisowej języka polskiego* (Katowice 2002).

Romualda Piętkowa, doktor nauk humanistycznych, pracuje w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego. Prowadzi zajęcia z kultury języka polskiego, dialektologii, stylistyki wypowiedzi publicznej, retoryki i językoznawstwa pragmatycznego. Jest autorką monografii *Funkcje wyrażeń werbalizujących kategorie przestrzenne. (Na materiale współczesnej poezji polskiej)* (Katowice 1989) oraz licznych artykułów. Zajmuje się relacjami między językiem a kulturą, stylistyką i pragmatyką, ostatnio szczególnie przemianami dyskursu naukowego i urzędowego.

Joanna Przyklenk, doktor nauk humanistycznych, pracuje w Zakładzie Historii Języka Polskiego. W ramach programu Socrates-Erasmus studiowała na Wydziale Literatury i Języków Słowiańskich w Sztokholmie. Jej zainteresowania koncentrują się przede wszystkim na zagadnieniach historycznojęzykowych, nie są jej jednak obce również problemy współczesnego języka polskiego, czemu dała wyraz w pracy magisterskiej, poświęconej językowym sposobom usprawiedliwiania. Obecnie zajmuje się kwestiami związanymi z genologiczno-tekstologicznym ukształtowaniem gatunku staropolskiej kroniki, a także z intertekstualnością wypowiedzi literackiej. W ramach zajęć dydaktycznych prowadzi ćwiczenia z gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego oraz gramatyki historycznej, gramatyki opisowej języka polskiego.

Mirosława Siuciak, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Historii Języka Polskiego. Interesuje się historią języka, stylistyką, dziejami języka polskiego na Śląsku, ewolucją systemu językowego (szczególnie w zakresie fleksji i słowotwórstwa), funkcjonowaniem dialogu w tekstach literackich (historycznych i współczesnych). Prowadzi zajęcia z gramatyki historycznej języka polskiego, historii języka polskiego, gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, a także z dialektologii oraz ewolucji form gatunkowych. Jest autorką monografii *Język śląskich utworów scenicznych z lat 1864–1922* (Katowice 1998) oraz współautorką książki *Polszczyzna XVII wieku. Stan i przeobrażenia* (Katowice 2002).

Aldona Skudrzyk, doktor habilitowany nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Językoznawstwa Pragmatycznego. Kieruje Pracownią Badań Regionalnych. Prowadzi zajęcia z kultury języka, praktycznej stylistyki, języka promocji, przemian współczesnej polszczyzny oraz językoznawstwa pragmatycznego. Jej zainteresowania naukowe skupiają się wokół różnorodnych – socjolingwistycznych, pragmatycznych i stylistycznych – aspektów zróżnicowania współczesnej polszczyzny. Jest autorką monografii *Język (za)pisany*

(Katowice 1994) oraz *Czy zmierzchn kultury pisma? O synestezji i analfabe-
tyzmie funkcjonalnym* (Katowice 2005), a także współautorką *Małego słowni-
ka terminów z zakresu socjolingwistyki i pragmatyki językowej* (Warszawa–Kra-
ków 2000), *Słownika pisowni łącznej i rozdzielnej* (Warszawa
2003) i podręczników do nauki języka w gimnazjum i zreformowanej szkole
średniej. Jest również współautorką części słownikowej *Nowego słownika
ortograficznego PWN wraz z zasadami pisowni i interpunkcji* pod redakcją
E. Polańskiego (Warszawa 1996) oraz książki *Gwara śląska – świadectwo
kultury, narzędzie komunikacji. Sytuacja językowa w miastach Górnego
Śląska* (Katowice 2001).

Katarzyna Sujkowska-Sobisz, doktor nauk humanistycznych, adiunkt
w Zakładzie Językoznawstwa Pragmatycznego. Zajmuje się przede wszystkim
zagadnieniami związanymi z komunikacyjno-genologicznym statusem róż-
nych tekstów perswazyjnych, takich jak: teksty public relations, komunikaty
reklamowe, negocjacje, kłótnie, spory, a zatem szeroko rozumianym dyskur-
sem handlowym; interesuje się również językiem kobiet, a także miejscem
kobiety w języku i kulturze. Prowadzi zajęcia z gramatyki tekstu, gramatyki
opisowej języka polskiego, kultury języka polskiego, gramatyki języka sta-
ro-cerkiewno-słowiańskiego, a także współczesnego języka polskiego. Jest
m.in. współautorką *Małego słownika terminów teorii tekstu* (Warszawa–
Kraków 2005).

Jacek Warchala, doktor habilitowany nauk humanistycznych, pracuje
w Zakładzie Współczesnego Języka Polskiego. Autor *Dialogu potocznego
a tekstu* (Katowice 1991) oraz *Kategorii potoczności w języku* (Katowice
2003), a także kilkudziesięciu artykułów obejmujących zagadnienia so-
cjolingwistyki, języka środków masowego przekazu, stylistyki, teorii ko-
munikacji społecznej i teoretycznych zagadnień manipulacji językowej. Pro-
wadzi na kilku uczelniach zajęcia z zakresu reklamy i komunikacji
perswazyjnej. Jest współautorem podręcznika *Budowanie public relations*
(Wrocław 2001). Współpracował z agencjami reklamowymi i public re-
lations jako copywriter i dyrektor kreatywny. Był konsultantem Banku
Światowego do spraw edukacji, reklamy i public relations w ramach rządo-
wego projektu *Rzeczpospolita Polska – Projekt usuwania skutków powo-
dzi*.

Olga Wolińska, profesor doktor habilitowany nauk humanistycznych, histo-
ryk języka; kieruje Zakładem Językoznawstwa Pragmatycznego. Jest autorką
monografii *Konstrukcje bezmianownikowe we współczesnej polszczyźnie*
(Katowice 1978), *Język XIX-wiecznych wiadomości prasowych* (Katowice
1987), współautorką książki *Gwara śląska – świadectwo kultury, narzędzie
komunikacji. Sytuacja językowa w miastach Górnego Śląska* (Katowice
2001) oraz licznych studiów o języku polskim na Śląsku w przeszłości
i współcześnie. Interesuje się problematyką perswazji językowej, prowadzi

także badania nad gatunkami tekstów użytkowych, takich jak odezwa, rozkaz, meldunek, raport, zeznanie itp.

Katarzyna Wyrwas, doktor nauk humanistycznych, adiunkt w Zakładzie Językoznawstwa Pragmatycznego. Kieruje Poradnią Językową IJP. Jest autorką monografii *Skarga jako gatunek mowy* (Katowice 2002) oraz współautorką *Małego słownika terminów teorii tekstu* (Warszawa–Kraków 2005). Interesuje ją teoria i struktura tekstu, typologia tekstów, teoria gatunków mowy oraz potoczne teksty narracyjne. Zajmuje się również szeroko pojętymi zjawiskami leksykalnymi współczesnej polszczyzny, takimi jak m.in. frazeologia, zapożyczenia, neosemantyzmy. Prowadzi zajęcia z gramatyki opisowej języka polskiego, kultury języka, leksykologii i leksykografii, gramatyki języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, gramatyki tekstu oraz współczesnego języka polskiego.

Anna Majdak, Grzegorz Mroczek, Katarzyna Murzyn, Marta Noworyta i Alicja Podstolec są studentami katowickiej polonistyki, członkami Koła Naukowego Językoznawców oraz Polonistycznego Koła Młodych Dydaktów.

Szczegółowy wykaz publikacji pracowników Instytutu Języka Polskiego Uniwersytetu Śląskiego znaleźć można na stronie <http://www.fil.us.edu.pl/ijp>.

Indeks terminów

A

adiektywizacja **269***
akcent 63, 69, 70, 135, 226, **269**
akomodacja **269**
anglicyzm 210, 306, **269–270**
antonim 178, **270**
apostrofa **270**
archaizm 170, 243, **270**
aspekt 80–81, 133, **270–271**
asymilacja **271**

B

bezokolicznik 83, 84, 85, 152, **271**
biblizm 220, 232, **271**
biernik **271**
błąd 7, 13, 15, 16, 83, 115, 118
błąd gramatyczny 120, **271**
błąd językowy 90, 120, 244, 245,
256, **272**
błąd stylistyczny **272**
bohemizm 306

C

celownik **272**
cyrylica 167, **272**
czas przeszły 69, 80–81, **273**
czas przyszły 80–81, 87, **273**

czas teraźniejszy **273**

czasownik 37, 83, 84, 86, 126, 127,
129, 130, 131, 133, 136, 149, 150,
151, 152, 154, 155, 157, 161, 163,
164, 173, 176, 177, 182, 183, 184,
185, 188, 189, 200, 217, 223, 226,
246, 247, 252, 256, 258, **273**
czasownik defektywny 84, **273**
czasownik dokonany 80, 81, 83,
171, **273**
czasownik inchoatywny 183, **273**
czasownik modalny **273**
czasownik niedokonany 80, 81, 83,
184, **273**
czasownik wielokrotny 82, 183,
274

D

deklinacja 78, 89, 136, **274**
deklinacja liczebnikowa **274**
deklinacja nijaka 103
deklinacja przymiotnikowa 89–90,
96, 102, 121, **274**
deklinacja rzeczownikowa 102,
122, 181, **274**
deklinacja zaimkowa **274**
deklinacja żeńska 94, 103

* Wyróżnione półgrube cyfry wskazują strony w *Słowniczku terminów*.

derywacja paradygmatyczna 122, 274–275
derywacja prefiksalna 183, 275
derywacja sufiksalna 275
dialekt 166, 168, 169, 243, 275
dopełniacz 275
dopełniacz cząstkowy 159, 275
dopowiedzenie 60, 275–276
dwudźwięk 37, 276
dwukropek 58–59
dwuznak 146, 276
dysymilacja 172, 276
dywiz 136, 142, 276

E

e ruchome 92–93, 135, 276, 303
elipsa 61, 277
epenteza 277
epitet 191, 225, 277
eponim 220, 277
etymologia 86, 94, 106, 109, 149, 175, 180, 181, 182, 184, 189, 190, 191, 194, 277
eufemizm 221, 277–278

F

fleksja 118, 145, 149, 150, 170, 278
fleksja wewnętrzna 75, 278
forma fleksyjna 92, 150, 170, 278
forma gramatyczna 73, 116, 117
forma niedokonana 183
forma oboczna 118, 279
formant 186, 278–279
formuła grzecznościowa 135
frazja 149, 212, 279
frazologia 227, 279
frazologiczny związek 189, 226, 227, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 279

G

galicyzm 306
gatunek mowy 259, 260
germanizm 306
głagolica 167, 279

głoska 36, 64, 68, 135, 145, 146, 147, 172, 217, 276, 277, 278, 279, 281, 286, 289, 301, 302, 303, 304
grupa nominalna 162, 280
grupa spółgłoskowa 109, 170, 280, 286
gwara 63, 64, 83, 86, 122, 169, 170, 245, 246, 280

H

hiperpoprawność 65, 83, 190, 280
homofony 15
homonim 75–76, 145, 280
honoryfikatywność 256

I

imiesłowowy równoważnik zdania 57, 280
imiesłów 17, 27, 29, 30, 31, 56, 85, 126, 127, 130, 148, 154, 169, 170, 281
imperfektum 183, 281
inicjalna pozycja 163, 164, 281
innowacja językowa 80, 131
internacjonalizmy 203, 281
italianizm 306

J

jer 81–82, 243, 281–282
jerów zanik 81–82, 243, 282
język ogólny 64, 126, 163, 215, 243, 250, 282
język prasłowiański 36, 82, 109, 165, 167, 172, 282
języki słowiańskie 37, 68, 123, 167, 169, 170, 282

K

kalka językowa 160, 204, 238, 282–283
koniugacja 84
konotacja 123, 129, 191, 283
konstrukcja składniowa 127, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 156–157, 160, 162, 238, 256, 258, 283

kontekst 107, **283–284**
kontynuanta 166, 175, 178, 190, 192,
193, **284**
końcówka fleksyjna 75, 77–78, 78,
94, 105, 118, 119, 121, 129, 136,
169, **284**
końcówka zerowa 169, **284**
kropka 61, 62
kwalifikator 127, 247, **284**

L

latynizm 306
leksem 123, 133, 158, 175, 177, 178,
183, 185, 189, 193, 194, 202, 214,
284
leksykalizacja 115, 136, 146, 150,
285
liczba mnoga **285**
liczba podwójna 72–73, **285**
liczba pojedyncza **285**
liczebnik 73, 113, 114, 115, 116, 117,
118, 119, 150, 151, **285**

Ł

łączliwość 161, **285**
łącznik (orzeczenie imienne) 151,
291
łącznik (znak) 16, 17, 29, 31–32,
33, 38, 90, 136, 142, **285**

M

maniera językowa 151, **286**
metafora 222, 227, 232, **286**
metateza 195–196, **286**
mianownik **286**
miejscownik **286**
morfem rdzenny 213, 225–226, **286**

N

nadawca 84, 163, 226, **286**
nagłos 194, **286**, 301
narzędnik **286–287**
nazwa pospolita 41, 78, 108, **287**
nazwa własna 17, 45, 54, 78, 90,
108, **287**

nazwiska nieodmienne 91, 94–95,
96, 96–97
nazwisko 88–97, 99
nazwy abstrakcyjne 181
negacja **287**
neologizm 122, 125, 127, 131, **287**
neosemantyzacja 211, **287**
neosemantyzm 187, 212, **287–288**
nieregularność w odmianie 81, 82,
288
nominalizacja 162, **288**
norma językowa 7, 121, 243, **288**
norma użytkowa 238, 244, 245,
288
norma wzorcowa 74, 79, 158, 159,
238, 246, **288**
numeralizacja 150, **288–289**

O

oboczność 74, 75, 82–83, 92, 93,
105, 107, 108, **289**
odbiorca 261–262, **289**
odmiana (deklinacja) męska **289**
odmiana (deklinacja) mieszana **289**
odmiana (deklinacja) nijaka **290**
odmiana (deklinacja) żeńska **290**
odmiana liczebników wielowyrazo-
wych 116
odmiana oficjalna języka **290**
odmiana prosta 169, **290**
odmiana przymiotnikowa 96
odmiana przymiotnikowo-zaimko-
wa 79
odmiana rzeczownikowa 102
odmiana złożona 169, **290**
odpodobnienie (dysymilacja) **290**
odsyłacz 62
oksymoron 227, 257, **291**
optatiw 33, **290**
orzeczenie imienne 151, **291**
orzecznik 151, 169, **291**

P

palatalizacja 177, **291**
paradygmat 93, 96, 136, **291**

paradygmat fleksyjny defektywny 84, **291**
partykuła 17, 27, 33, 59, 164, 287, **291**
pleonazm 222, **291**
plurale tantum 105–106, 186
podmiot 148, 149–150, **291–292**
podmiot domyślny (semantyczny) 148, 149, 150, **292**
podstawa słowotwórcza 111, 122, 176, 177, 178, 182, 183, 184, 190, 197, **292**
polisemia 75, **292**
polszczyzna potoczna 79, **292**
polszczyzna staranna 79, **292**
potencjalna forma 87, 131, **292**
prajęzyk 165, 167, **293**
przecinek 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62
przeczenie 156, 163, 164, **287, 293**
przedrostek 31, 32, 82–83, 131, 132, 133, 197, 213, **293**
przegłos polski 168, 169, **293**
przetawka 195–196, **293**
przydawka 56, 170, 252, **293**
przyimek 57, 106, 107, 152, 153, 160, 162, 216, 220, **293–294**
przymiotnik 17, 29, 30, 31, 35, 46, 50, 52, 64, 70, 87, 95–96, 96, 101, 103, 107–108, 109, 110, 112, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 169, 173, 174, 177, 178, 181, 182, 183, 189, 190, 192, 198, 200, 212, 233, 252, 257, **294**
przypadek **295**
przypadek zależny 17, **294**
przypis 60–61, 62
przyrostek 107, 109, 121, 125, 197, 248, 249, 250, 253, **294**
przyrostek dzierżawczy 102, **294**
przyrostek słowotwórczy 131, 179, 251, **295**
przyrostek tematyczny 82, 83, **295**

przysłówek 29, 30, 31, 35, 175, 207, 213, 287, **295**
puryzm 258, **295**

R

rdzeń 106, 109, 132, 176, 181, 191, 194, 195, 225–226, **295**
regionalizm 101, 106, 243, 244, 245, 247, **295**
rekcja (rząd, związek rządu) 155, 159, **295–296**
rodzaj gramatyczny **296**
rodzaj męski **296**
rodzaj nijaki **296**
rodzaj żeński **296–297**
rozkaznik (tryb rozkazujący) 33, 83, 84, 243, **297**
rozpodobnienie (dysymilacja) 186, **297**
rozsunięcie artykulacyjne 170
rozwój semantyczny **297**
rusycyzm 306
rząd (związek rządu, rekcja) 116, 152, 157, 158, **297**
rzeczownik 17, 33, 34, 35, 37, 41, 56, 72, 73, 74, 77, 101, 114, 117, 122, 132, 136, 138, 150, 151, 152, 153, 154, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 169, 170, 171, 176, 177, 179, 180, 184, 185, 186, 188, 190, 192, 196, 199, 206, 207, 212, 214, 218, 219, 223, 226, 234, 242, 246, 248, 250, 251, 252, 254, 255, 257, 260, **298**
rzeczownik męskonieżywotny 76–77, 158, **297–298**
rzeczownik męskorzeczowy 76–77, 158
rzeczownik męskozwierzęcy 76–77, **298**
rzeczownik męskożywotny 76–77, 117, 121, 135, 158, 159, **298**
rzeczownik nieosobowy 76–77
rzeczownik nijaki 103, 121, **298**
rzeczownik odślowny 131, **298**

rzeczownik żeński 73, 88, 89, 91, 115, **298**

rzeczowniki pospolite 52, 93, 136, **298**

S

samogłoska 38, 64, 65, 71, 83, 88, 92, 107, 137, 176, 276, 279, 281–282, 293, 295, **298**, 301, 303

samogłoski nosowe 38, 65, **298**

samogłoski ustne 65, **299**

schemat składniowy 122, 155, 162, **299**

semantyka – semantyczny 73, 117, 131, 155, 164, **299**

skrót 52, 54, 63, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 142, 143, 144, 145, 147, 257, **299**

skrótowiec głoskowy 134, 135, 136, **299**

skrótowiec literowy 141, 142, **299**

skrótowiec złożeniowy 134, **299**

skupienie nierozzerwalne 150, **299**

spójnik 57, 58, 59, 62, 163, 164, 276, 279, 280, 287, 291, 293, **299–300**

spółgłoska 68, 132, 143, 170, 172, **300**

spółgłoska miękka 68, 168, **300**

spółgłoska twarda 91, 168, **300**

spółgłoski wargowe 71, **300**, 304

styl oficjalny 160, 163, **300**

styl urzędowy 160, **300–301**

subiekt 148, **301**

sufiks 108, 183, 254, **301**

supletywizm 80–81, **301**

sylaba 63, 69, 69–70, 70, 71, 82, 85, 141, 171, 216, 269, 282, 286, **301**

synonim 115, 176, 178, 195, 214, 226, 244

szyk 33, 49, 85, 116, 163, 163–164, 164, **301**

Ś

śródgłos **301**

T

tabu językowe 123, 190

tautologia 223, **301**

temat czasownika 82, 82–83, 136, **301**

temat fleksyjny **301–302**

temat słowotwórczy 107, 109, **302**

toponimia 182, **302**

trójznak 146, **302**

tryb rozkazujący 33, 83, 243, **302**

tryb życzący (optatiw) 33, **302**

turczyzm 306

U

ubezdźwięcznienie 66, **302**

udźwięcznienie 207, **302–303**

„ufleksyjnienie” 136, **303**

uliczebnikowienie 150, 151, **303**

uniwerbizacja 187

upodobnienie (asymilacja) 68, 132, **303**

uproszczenie 65, 66, 81–82, 109, **303**

uzus (zwyczaj językowy) 41, 42, 71, 88, 108, 116, 139, 142, 205, 233, 238, 251, **303**

użytkownik języka 132

W

wariantywność 74, 79, 103, 114, 118, 132, 147, **303**

wariantywne formy przypadków 72, 74–75, **303**

wielokropek 60–61

wokalizacja jeru 81–82, **303**

wołacz **303**

wulgaryzm 10, 11, 120, 121, 123, 129, 145, **303–304**

wygłos 89, 206, 207, 301

wykrzyknik 59

wymowa asynchroniczna 71, **304**

wymowa dźwięczna 36, **304**

wypowiedzenie 59
wyraz motywujący 177, **304**
wyraz niepodzielny słowotwórczo 177, **304**
wyraz pochodny 64, 69, 111, 130, 131, 142, 161, 174, 176, 180, 183, 186, 190, 207, 218, **304**
wyraz podstawowy **304**
wyraz polisemiczny 75, **304**
wyraz pospolity 46, 47, 88, 90, **304**
wyraz spolszczony 11, 17, 18, 34, 35, 37, 42, 64, 66, 99, 198, 201, 205, 206, 212, **304**
wyrazy pokrewne 225, **305**
wyrażenie przyimkowe 127, 160, 174, 183, 184, **305**
wyrównanie analogiczne 170, **305**

Z

zadiektywizowany 188, **269**
zaimek 54, 60, 79–80, 152, 156, 287, **305**
zaimek wskazujący 79–80, 152, **305**
zaimek zwrotny 54, **305**
zapożyczenia 11, 17, 18, 36, 70, 78, 168, 176, 191, 201, 203, 208, 210, 213, 215, **305**
zapożyczenia morfemowe 213, **305**
zapożyczenia semantyczne znaczeniowe (neosemantyzmy) 211, **306**
zapożyczenia strukturalne (kalki językowe) 211, **306**
zapożyczenia właściwe (leksykalne) 211, **306**
zbitka spółgłoskowa 65, 66, 82, **306**

zdania podrzędne 58, 152, **306**
zdania podrzędne relatywne 60, **306**
zdania współrzędne 57, 58, **306**
zdanie podrzędne okolicznikowe przyczyny 57, 164, **306–307**
zdanie współrzędne przeciwstawne 164, **307**
zdanie złożone 57, 58, 62, 163, 164, **307**
zdrobnienie 93, 98, 186, 192, 193, 194, 220, **307**
zestawienie 29, 31, 103, 171, **307**
złożenie 125, 126, 132, 178, 194, 197, 218, **307**
zrost 74, 104, **307–308**
związek główny 226, **308**
związek przynależności **308**
związek rządu (rząd, rekcja) 117, 137, 150, 151, 158, **308**
związek zgody 17, 116, 117, 137, 153, **308**
zwrot grzecznościowy 135, 188, 257, 260
zwyczaj językowy (uzus) 41–42, 51, 67, 71, 83, 88, 92, 94, 97, 101, 102, 139, 141, 236, 248, 251–252

Ź

źródłostów 94, 172, 176, 177, 178, 208, **308**

Ż

żargon 210, **308**

Opracowali: *Anna Majdak, Grzegorz Mroczek, Katarzyna Murzyn, Marta Noworyta, Alicja Podstolec, Katarzyna Wyrwas*

Indeks

/-/ 258
.doc 142
.rtf 142
.pdf 142
.wpd 142
10 listopada 152
100 rocznica / 100. rocznica 119
12 874 radiostacje 116–117
25,5 miliona euro zostało przewi-
dziane 116
26 Międzynarodowe Targi /
26. Międzynarodowe Targi 119
40-lecie 118
80-letni 118
16-letni 118
83-letnia 118
XIX-wieczny 118
XXV Igrzyska Olimpijskie w Barce-
lonie 49

A

a 299
a co za tym idzie 62
a także 57, 58
a tergo 50
a.C. 135
a.c. 135
Aaron 97–98
ABS 270

abyśmy (akcent) 70
AC 135
ac 135
adaptować 272
adidasy 51, 277
adiunkt 249
administrator 203
advocatus Dei 224–225
advocatus diavoli 224–225
adwokat diabła 224–225
aeroplan 270
afera 297
Agawa amerykańska 50
agent – agenci – agenty 76
AGH nie upoważnia Cię do zadawa-
nia głupich pytań 260–261
AK 299
Akademia Pana Kleksa 53
akcja „Bezpieczny mieszkaniec” 53
aksamitny 222
aktor – aktorka 212, 213, 249, 250,
254
aktualny 212–213
akty – akta 75
albo 299
Albo grosze, albo kokosze 230
albowiem 306
ale 299, 307
Aleksander 278

Aleksander von Humboldt 49
Aleksandra 278
Alice Springs 67
alienacja 281
Allegro.pl 141
ambasadorowie – ambasadorzy
260
Amerbank 134
Amerykanin – Amerykanka 109,
111
amerykany 50
amoksycyklina 51
analiza 70 (akcent), 281
analiza dzieła literackiego 51
ani 163, 287, 299
ani nie kochający, ani nie kochany
27
anioł 293
Antonio de Mello 49
antropolożka 250
antybohater 293
antytrynitarianin 218
antytrynitarz 218
apap 51
apopleksja 37
apostolka 250
arafatka 277
architekt 248
arcy- 70
arcykapłan 293
arcymistrz (akcent) 70
arianin 42
Armeńczyk 111
Armia Krajowa 299
artysta malarz 29
aspiryna 51
aster 303
astma 42
astra 303
Asy z Naszej Klasy 49
asystent – asystenci – asystenty 76
atlantic 51
audit 34, 66
audyt 34
audytor 34

audytorium 34
audytorski 34
autokar 305
autostradowy 127
Azer 111

B

baba 191, 192
babcia 192
babciny 294
babie lato 192
babka 192, 302 (wymowa)
badacz 275
bagny 290
bajońskie ceny (!) 228
bajońskie sumy 228
bajt 304
Bako 90–91
bal 75, 78, 280
Bałtyk 287
Bank Pekao SA 140
Bank PKO SA 140
bankiet 66
bańka 295
bar 66
Baranek Boży 50
barani 121
Barbórka 20
Barburka 20
bardziej czekoladowy (!) 121
bardziej dowcipny 9
bardziej sprawny 9
bardzo 295
bartnik 190
bartodziej 178
basicowy 129, 130
basikowy 129
Basiu 303
Bastian 98
bazariada 130
bazarować (!) 292
bąbel 298
bądź (spójnik) 299
bądź wola twoja 33
bąk 298

BEFAMA 299
 Begonia Englera 50, 287
 Begonia mieszkaniowa „Bismarka”
 50
 Beniamin 220
 Beniaminek 220
 Benoît 94
 Beskidy 105–106
 bez 276
 bez obecności prawnika 224
 bez pieczy 189
 bez zwłoki 184
 bezdroże 305
 bezmałżeństwo 194
 bezpieczny 189
 Bezpieczny Powrót 53
 bezżeństwo 194
 Bęben 86
 będzie (wymowa) 65, 84–85
 BGŻ 130
 białawy 304
 białko zwierzęce 122
 białogłowa 191, 270
 biały 275, 284, 285, 304
 biały kruk 227–228, 279
 Białystok 103, 104, 278, 308
 biblioteka 70 (akcent), 272 (wymowa)
 bić się w piersi 272
 bida 275
 biedny 177
 bieg 275
 biegać 275
 biegać jak kot z pęcherzem 279
 biegły 269
 biel 274
 bielizna 285
 Bielska Fabryka Maszyn 299
 Bielsko-Biała 16, 32, 276
 Bielsko-Biała-Lipnik 32
 biennale 206
 Bieńko (odmiana nazwiska) 90–91
 Bieszczady 105–106
 BIG Bank 136
 bil (‘słonina’) 245
 biskup 138, 257
 biuro obsługi szkód komunikacyjnych 222–223
 biuro podróży 223
 biuro usług 223
 biznes 269
 Biznes informacja 204, 283
 biznes party 210
 blog 206, 207
 bławatek 295
 Błonia Krakowskie 47
 błoniasto obrzeżony 30
 błysk 298
 błyskać 298
 błyskanie 298
 bo 299, 306
 bocian 121
 bociani 121
 bodaj 33
 body 270
 bohater 36
 bohaterka 254
 Bohdan 36
 bokiem 63
 bolączka 297
 Bolelut 197
 Bolko II Świdnicki 47
 borelioza 42
 borówka 245, 295
 borzyć 198
 boso 295
 bowiem 57
 Bóg daj 33
 Bóg dał, Bóg wziął 271
 bp / bpa 138
 brać 80–81, 293
 brand 209, 269
 bratowa 8
 briefing 269
 broker 269
 bronić 155
 brukselka 50
 bruLion 141
 brzeg 286
 brzuchomówca 307

buddysta 42
budować 271
budowniczy 127
Bukowa 102
buldog 51
bulion 66
bulwy 246
Bundesbank 134
Burek 287
Busko-Zdrój 16, 32
butelczyna 279
być 273, 291
być albo nie być 281
być na topie 283
być w błogosławionym stanie 277
bydlić 285
bydło 285

C

całować 181
cały 181
canon 51
cartridge 208
casting 270
catering 269
CD 270
CD-ROM 281
Ceaușescu 95
Ceków-Kolonia 16, 32
centrum 281
cerkiew prawosławna 43
cerkiewny 304
ch 36, 146 (głoska), 146 (nazwiska
na tę głoskę)
Ch., C. (inicjały) 146
cha cha 39
chabas 245
chaber 295
Chabry 192
chajtać się 213
Champs Elisées 66
charakter 281
Charles 147
chcieć 273
chemia 281

chirurg 249
chleb 36, 219
chlebak 219
chlebница 219
chłodniczo-grzejny 126
chłodniczy 127
chłodny 126
chłopak 289
chłopcze 303
chłopiec 287, 296
chmara 151
chodźcie 302
choreście 247
choroba 182
chorym 247
chorzyście 247
Christopher 147
Chroberz 172
Chrobry 47, 171
Chrobrza 172
Chrobrzany 172
chrzestny (wymowa) 303
chrześcijanin 42, 69
chwała 36
chytry jak lis 281
ciąg (!) 247
ciągnij 247
Cichy – Cicha 95–96
ciebie 274
cieleń 296
ciemnota 272
ciemnotyzm (!) 272
cierpieć męki Tantała 230–231
cieśnina Bosfor 46
Cieśnina Gibraltarska 45
ciężkozbrojny 18
ciocia 290
cioteczna siostra 215
cioteczny brat 215
ciśnienie 275
citizen / Citizen 40
citroën xsara 40
clubbing 270
co 305
coach 270

cocktail bar 218
coctail party 210
Cocteaux 95
cofłem (!) 10
cofnął w tył (!) 291
cofnąłem 10
Columbia 67
cornflakes 17
cos ('cosinus') 143
coś 305
Cousteau 95
córa 193
córka 193
cracker 201
cracking 201
cudzoziemiec 307
cukierek 63
cukiernia 218
cybernetyczny 70
CyberWielkopolska 141
Cygany – Cyganka 254
cyt. za 144
cywilizacja 281
cz (nazwiska na tę głoskę) 146
czarna jagoda 295
czarna polewka 240–241
czarter 270
czat 269
czcigodny – czcigodna 257
Czechowice-Dziedzice 32
czekać na Godota 237
czernieć 273
czernina 240–241
czerwiec 175
czerwień 278
czerwono nabiegły 30
czerwony 278
Czesław 275
Czesława 275
czesne 177
Częstochowa 101–102, 294
czipsy 269
człowiek 301
czternaścioro 113
cztery 117

cztery litery 278
czterysta (akcent) 70
czuć się jak groch przy drodze 234
Czudec 92–93
czwartek 174
czwarty 274
czworo 285
czy 9 (wymowa), 58 (interpunkcja), 299
czyli 299
czytać 273, 297
czytajmy 297
czytaliśmy (akcent) 70
czytywać 274

C
ć (głoska) 67

D
daj 302
Dali 91
dar 37
Darmowe rozmowy 54
darzbór 33
darzyć się 33, 76
Dąbrowka Nowa 16, 32
dążyłim 246–247
de 49
dealer 17
dedykować 295, 299
demokraci.pl 141
demokracja 281
depresja 281
derby 270
Desnos 95
Despiau 95
deszcz 84–85
diablica 294
didżej 270
dieta 204, 283
diler 17, 269
disc jockey 17
disco 17
dla was 305

dlatego 299
długi 275
długo grający 29
długogrający 30
długopis 289
dmuchnąć 83
dzień 273
Dobra Nowina 49
dobranoc 33, 307
dobrodziej 178
dobry 270, 290
dogodny 131
dokładnie tak! 104
dokonać żywota 221
doktor 138, 248, 249, 257
doktorka (!) 248
doktór (!) 243
dolar 298
dolegliwość 182, 183
dolewać oliwy do ognia 272
dolnośląskie (województwo) 127
dołączyć 82
dom 274, 296, 304
dom dziecka 307
domator 304
domek 304, 307
domisko 304
domownik 304
domowy 304
donżuan 304
dostać czarną polewkę 240–241
doświadczenie 221
dowcipniejszy 9
dowiedzielibyście się (akcent) 70
dr / dra 138, 299
Dr. Oetker 138
dramatyczny 19
draństwo 11
drewniany 275
drink 269
drink bar 218
driver 211
drobno siatkowo marszczony 30
drodzy bracia 258
droga 286, 291, 305
droga autostradowa 127
Droga krzyżowa 51
drogie siostry 258
drogowiec 305
drogowy 305
drogówka 305
drożny 305
drożka 291, 305
drożnik 305
druk 304
drzewko 295
drzewo 296
drzwi 288
Dublin (wymowa) 67
Dubois 95
dusiciel 275
dusigrosz 307
dużo śniega 275
DVD 270
dwa 117–118, 285
dwa tysiące szósty (rok) 115
dwadzieścia 117
dwaj 73, 117
dwanaście 9
dwie 73, 117
dwie niewieście 285
dwie słowie 285
dwoma rękami 72–73
dwoje 285
dwoma oczyma 285
dwoma rękami 72–73
dwoma rękoma 285
dwoma uszyna 285
dworzec 47
Dworzec Centralny 47
dwóch 117, 118
dwór 245, 275
dwudziestego szóstego czerwca
118–119
dwutygodniowy 14
dwutysięczny (rok) 115
dwutysięczny szósty (rok) 115
dwuznak 278
dyrektor 34, 66, 304
dyrektorka 253

dyskdzokej 17
dysko 17
dyskoteka 281
dystynkcja 34
dziadkowy 294
dzieciak 295
dzieciami (!) 280
dziecko 296
dziedzina 297
dziekan 146, 248, 251, 257
dzielny 289
dzielny jak lew 281
dziennik 163
Dziennik Urzędowy Województwa
Konińskiego 139
Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej
Polskiej 139
dzierąski 109–110
dzierążeński 109–110
dziesiąta muza 237
dziesięć 117, 285
dziewa 195
dziewczę 195
dziewczyna 194
dziewczynko 303
dziewiści 115
dziewiąty 115
dziewica 195
dziewucha 195
dzięki 57
dziko rosnący 29
dziolcha 195
dzisiaj (!) 64
dzisiejszy 64
dziwka 194
Dz.U. / DzU 139
dźwignąć 83
dżentelmen 66
dżojstik 7, 211

E

Edynburg 66
edytor 211
egipskie ciemności 236–237
ekolożka 250, 254

eks- 70
eksmąż 70 (akcent), 293
ekspedientka 250
eksponat 281
ekstra- 31
ekstrawysokowytrzymały 31
e-mail 17, 35, 207, 269, 281
e-mailować 17, 207
Empire State Building 67
eNormy.pl 141
entuzjizm 281
epitet 277
epoka (akcent) 70
ePraca.net 141
EquiLibre 141
Eschericha coli 50
eService SA 141
euro (waluta) 116
EuroCity 17, 141
Europa 287
europa ('dobre maniere') 55
euroregion 46, 47
euroceptyk 270
eutanazja 184
ewangelik 42
ex libris 158
exlibris 158
explicite 50
eZakupy.com.pl 141

F

fajny 19
faks 37, 204, 205
faksmodem 205
falisto ząbkowany 30
familiada 131
fan 281
fan club 17
fanklub 17
fast food 218, 269
fax 37, 204, 205
Felis domestica 50
festiwal (akcent) 70
fiat 40, 298
fiat ritmo 40

fifty-fifty 35
figura 281
filet 159
filolożka 250, 254
filozofka 250
Fin 111
finansista 270
finea / Finea (margaryna) 40
fitness club 270
flambirować 208
flambować 208
flaszka 295
flerysta 109
florysta 109, 288
forma 281
fps (typ gry lub ilość klatek na sekundę) 145
Fredro 91
freeganism 209
frustracja 281
fryzjer – fryzjerka 248, 250
Fundacja Nie Lękajcie Się 54
fura 151
futbol 213

G

g (gram) 143
g (wymowa głoski) 63
Gadu-Gadu 287
gałązka 307
gałkowy 127
gańba 270
garść 151, 289
gasnąć 83
gazeta brukowa 203
Gazeta.pl 141
gąska 193
gdy 299
gdych 306
gdzie indziej 221–222
gdzieś 222, 305
generacja 283
gensek 134
geriatria 305
gęsty 63

gęś 193
giełda (wymowa) 71
gimnazjada 131
Giraudoux 95
Glasgow 67
głęboko zatokowo wcięty 30
głodnam 247
głodniście 247
głos wołającego na pustyni 232–233
głos wołającego na puszczy 232–233
głość ('jeść') 234
głośnomówiący 29
głód 286
główny księgowy – główna księgowca 251
Główny Księgowy 255
głupi 270
głupi jasio 55
Gniewko 197
Gniewolut 197
Godziek 93
gol 159
Golden Gate 66
golf 180
golkiper 270
gorący lód 291
gorszy 301
goryl 288
gospodyni 297
góra 179, 289
górnik 179
grać główną rolę 272
grać pierwsze skrzypce 272
grać w tenisa 158
gramatyka (akcent) 70
grand prix 207, 208
grill 35
grill party 210
grillować 35
grillowanie 35
Grimmowie (bracia) 99
grobla 277
gromada 151

grono pedagogiczne 54
Grosz do grosza ściułany, przyspa-
rza chleba, sukmany 229
Grosz do grosza, a będzie kokosza
229–230
Grosz do grosza, a kupi się kokosza
229
Grosz do grosza, będzie złoty 229
gruba ('kopalnia') 245
Gruby (przydomek) 47
gruczołowato omszony 30
grudzień 175
grule 246
grunt 8
grupa kobiet 117
grypa 42
grysik 245
grywać 274
grzechy młodości 323
grzejny 126
Grzenia 95
grziby 37, 275
grzyb 298
guzik 297
gwałtowny 19
gwiazda 168, 293
gwiazdozbiór 302
gwiazda 168

H

h (głoska) 14, 36
ha ha 39
habilitowany – habilitowana 251
hacjenda 36
Haenggi 92
haft 36
Haga 36
halogen 36
hałas 36
handel 36
hańba 36
hardy 36
harem 36
harmonia 36
Hawana 36

hebel 36
Helicobacter pylori 50
hemoglobina 36
Henryk Saski 48
hera (narkotyk) 278
heroina ('bohaterka') 254
heroina (narkotyk) 278
heros 254
heroska (!) 254
Hg 143
Himalaje 36
historia 36
hobbysta 18
Holandia 36
holding 36
holować 36
honor 36
Hortex 17, 38
hospicjum 36
hot-dog 36
hotel 66
hrabia 288
hrabina 250
HTML 129, 142
huba 36
Hugo 95
huk 151, 289
Hungary 196
hurtownia nabiałowa 127
huta 36
hymn 36
Hypericum perforatum 50

I

i 299
idea 151, 281
Idea Mix 151
iDVD 141
IKEA 135, 136
ikona 211
ile 305
iLife 141
image 270
imię 290
imprensa 210

Imre (odmiana) 94
indycy 121
infostrada 287
inspektor 55
Inspektor ds. Planowania i Kosztów
55
Instytut Pamięci Narodowej 299
inteligencja 281
InterChristiana 141
InterCity 141
interdyscyplinarny 125
interface 35
interfejs 35, 281
internet (z przyimkami) 41, 160
Internet / internet 41
Inwestbank 134
inżynier 249
inżynier górnik 29
iPaq 141
IPN 299
iPod 141
iść 82
iść do Canossy 281
Italia 195, 196
iTunes 141
Ivetta 198
iwa 199
Iwo 199
Iwon 199
Iwona 199
Iwonicz-Zdrój 31, 32
izoler 270

J

j (litera) 8
ja 301, 305
jabłko 66, 303 (wymowa), 280
Jabłonna 102
jacuzzi 208
jagody 245
jaja ze wsi 122
jak (interpunkcja) 60
Jak sobie pościelisz, tak się wyśpisz
279
jaki 305

jaki wał 199
Jan 278, 287
Jan Paweł Drugi 157
Jan z Kolna 49
Jarocin 294
jasnowidzący 29
jasnyś 246–247
Jaś 278
Jean-Louis 97
jechać do Rygi 278
jeden 274, 279
jedenasta plaga 237
jedna 8
jednak 164 (szyk), 299, 307
jednakże 307
jednorożec 279
jedwabiste mleko 222
jego 305
jej 305
jesień 174
jest 301
jeść 301
jezioro 293
Jezioro Bodeńskie 45
jezioro Mamry 46
Jezioro Wiktorii 45
Jezusowy 294
Jones Simon Peyton 92
Jeżewo 294
joystick 17, 208
JPEG 142
JPG 142
jubilerka 255
judasz 271
juror 207
jurorka 207
jury 207, 208
jutro 295

K

Kaczagórka 104, 235
kainowe piętno 271
kainowe znamię (!) 240
Kalwaria-Lanckorona 32
kamea 136

kamienny 275
 kamień obrazy 232
 kanada ('bogactwo') 55
 kapitalizm 281
 kapitan (akcent) 70
 karli 36
 Karlův Most 66
 karłowaty 36
 Karpaty 105–106
 kartofle 246
 karzeł 36
 Kasia 290
 kasjer 249
 kasjerka 249
 Kasprowy Wierch 287
 kaszleć 149
 kat 180
 katolik 42
 kawiarnia 217, 218
 kawiarnia-restauracja 217, 218
 kawowy 127–128
 keczup 66
 kelner 63
 Kennedy 94
 ketchup 208
 Kędzierzyn 294
 Kępa Oksywska 45
 kęs 151, 289
 kg 143
 kiedy 63, 71 (wymowa)
 kiedy indziej 221
 kiedyś 305
 kielbacha 278
 kielbasa 71 (wymowa), 278
 kielbaska 307
 kierkegaardowski / Kierkegaardowski 130
 kierownik – kierownicza 249, 253
 Kimbangu 95
 kiszka 245
 Klebsiella pneumoniae 50
 klęknąć 83
 klienci – klienty 76
 kłamca 296
 Kłodzkie 44
 kob 190
 kobiety 289
 kobieta 190, 191, 270, 289, 290
 kobieta lekkich obyczajów 278
 kobieta w wieku balzakowskim 278
 kobieta wampir 29
 kobieto 303
 kobyła 191
 kochać 295
 kochany 269
 koci 275, 304
 kodak 51
 kodeks 37
 kodyfikacja 34
 Kolbuszowa 102
 Kolonia 32
 Kolonia Ostrowska 16, 32
 Kolonia Ostrów 16, 32
 Kolonia Wronowska 32
 Kolonia Wronów 32
 koło Iksjona 230–231
 kołodziej 178
 komórka 161, 186, 287
 kompleks Edypa 231
 kompleks Elektry 231
 komponent 281
 komputer 211, 213, 281, 289, 304
 komunikator 211
 konać 297
 kondycja 204
 konflikt 281
 koniec 176
 konik 307
 konik polny 307
 konserwator powierzchni płaskich 19–20
 konsorcjalny 129
 konsorcjum 129
 konsorcyjny 129
 konstytucjonalizacja 130
 kontrakt 179
 koń 298
 koński 294
 kopać 275, 302
 koparka 302

kopnąć nogą (!) 291
korab 90
Korab-Brzozowski 90
korespondować 288
kornfleksy 17
Korsykanin – Korsykanka 109
Korwin-Mikke 90
kosmacz 190
kosmonauta – kosmonautka 253–254
Kossuth 94
kosz 284
Kościół 14
Kościół Ewangelicko-Reformowany
42, 43
kościół mariacki 52
Kościół rzymskokatolicki 42, 43
Kościół zielonoświątkowy 42, 43
Kościół zjednoczeniowy 42, 43
Kościuszko 90–91
kość 297
kot 270, 275, 287, 295, 296, 298, 304
kotek 303, 307
kotlet 158
Kowalska 96
Kowalski 96, 287
kowboj 66
koza 121, 287
kozi 121
kozytać ('łaskotać') 245
Kraków 294
Krasnystaw 278, 308
kredyt 34
Kredyt Bank 283
Kreja 88–89
krem do cery dojrzałej 278
krew 295
krewny 214, 215
Krokodyl mięso zje, a nad kośćmi
płacze 234
krokodyle łyż 234
kropla 277
krowi 122
królowa 289
krótko działający 29, 30
krótko trwający 29
krwawy 295
krwisty 295
Krynica-Zdrój 16, 32
kryniczanka 51
kryzys 281
krzeselko 307
krzesło 296
Krzysztofie 303
krzywda (wymowa) 302
Krzywousty (przydomek) 47
Krzyżacy 52
ks (połączenie liter) 17
Ksawery 98–99
Ksawier 98–99
ksero 37
ksiądz 37, 186, 257
książę 37
książka 186
księga 37, 186
księgową 55, 251
Księstwo Andory 45
księstwo brzeskie 45
księstwo halickie 45
Księstwo Liechtensteinu 45
księstwo łowickie 45
Księstwo Mazowieckie 45
Księstwo Monako 45
Księstwo Oświęcimskie 45
księstwo siewierskie 45
Księstwo Warszawskie 45
Księstwo Zamorskie 45
księżę 257
kto 305
ktokolwiek 305
ktoś 305
który 274, 305
Kubuś 287
kudłacz 190
Kudowa-Zdrój 102, 276
kujawsko-pomorskie (województwo) 127
kulawy kompromis (!) 235–236
kultywować zasadę 157
kupa 151
kupować 297

kupujcie 297
kurczę 114, 284, 290
kurna chata 200
Kuropieska 95
kurzy 121
kuzyn – kuzynka 214, 215
Kwadrans 77
kwazi- 37
kwiat 287
kwiecień 175

L

łać 304
lajtowo 213
laktowegetarianin 206
lalka 276
lancz 17
land 46
laryngolożka 250
las 296
las katyński 47
Las Vegas 67
last minute 270
lata (rok) 301
Lato 91
lato ('pora roku') 168, 174, 290,
293
leasing 269
lecz 307
legalizator 270
legginsy 270
Legnickie 44
lek 14
lekarz – lekarka 248, 249, 254
lekarz chirurg 29
lekka atletyka 132
lekkoatletyka 132
lekkozbrojny 18
lepszy 131
leśniczy 289
Levittoux 95
lew 276, 303
lęk 14
licealiada 131
liczyć 80–81, 84–85

lider 203, 269
lifting 270
Limanowa 102
linia 281
link 269
lipiec 175
list 185
listonosz 282
listopad 175
listowie 288, 291
liściaty 275
Liverpool 67
lobby 208
lobbysta 18
lody gałkowe 127
lodziarnia 218
loggia 66
lokal 218
lokalny 211
London 66
Londyn 66
Los Angeles 67
lowelas 304
lub 299
Lubicz-Zaleski 90
lubieją (!) 86
lubienie 131
Lublin 294
Lucas Bank 204
ludzie 301
lunch 17, 66
Lut-, -lut (cząstki) 197
lutnista 294
Lutobrat 197
Lutogniew 197
Lutosław 197
luty 174, 197, 198
lux 37

Ł

ł (głoska) 68
Łaciata 287
łacina kuchenna 279
łajdacki 11
łakomy 269, 286

łaskaw 290
łatwo zapalny 29
ława 193
ławka 193, 296
łazarz 271
Łazy (odmiana) 101
Łąpieś 96–97
Łódzia 109
łokieć 286
Łosinno 104
łowiec 270
Łódź 109
łódź 290
Łódź Piotrowa 52
łzy krokodyle 234–235

M

m. (miasto) 54
m. st. (miasto stołeczne) 54
M-3 (mieszkanie) 33
macierzyński 192
maciora 109
macocha 193
mać 109, 284
magister 138, 248
maharadża 36
mahometanin 42
mahoniowe powietrze 230
maj 175
mają Państwo 266
Majorkanin – Majorkanka 109
maksimum 37
malarka 250
malarz 250, 278
małopolskie 127
Mały (przydomek) 47
małżeństwo 194
małżon 194
małżona 194
małżonek 194
małżonka 194
małżonkować 194
małżonkować się 194
mapet 17
marchew 297

Marchlewska-Czapla 89
marcinki 50
marek 227
Mariott 287
marka 209
market 270
Marokanka 109
Marsjany 292
Martine 97
marzec 175
masa 150, 151, 289
masarz 15
masaż 15
maselko 307
masło maślane 291
MasterCard 141
matczyzny 294
mateczka 193
Matejko 91
matematyk (akcent) 69
matematyka (akcent) 69
mateńka 193
matka 109, 192, 296
matuchna 193
matula 193
mawiać 289, 295
mąciwoda 307
Mądrej głowie dość dwie słowie
270
mądry 270, 274
Mądry – Mądra 95–96
mBank 141
mdlić 273
mecenas 257
mech 36
mechanika (akcent) 70
Mediolan 66
mejl 17, 35, 304
mejlować 17
Melbourne 67
merc 278
mercedes 51, 278
metafizyka (akcent) 70
Metalexport 38
metoda 281

metr 281
 metryka (akcent) 70
 męczydusza 307
 Męka Pańska 51
 męki Tantala 230–231
 męzotka 255
 męczyzna 270, 289, 296
 męczyzno 303
 mgr / mgra 138, 299
 mhm 38
 miałki talerz 295
 mianowicie 299
 miasto 71 (wymowa) 293
 mieć (chować) węża w zanadrzu
 232
 mieć doświadczenie 221
 mieć lepkie ręce 278
 mieć węża w kalecie 231–232
 mieć węża w kieszeni 231–232
 mieć z kim na pieńku 279
 niedźwiedź 190
 mierzyć 279
 mieszko 190
 Mieszko Lubuski 47
 mięcho 278
 miętko owłosiony 30
 mięso 71 (wymowa), 278
 mijać się z prawdą 278
 Mike 97
 Milano 66
 miliard 117
 milion 117
 miłość 188
 miłość platoniczna 231
 miły 275
 mimo tego 152
 mimo to 152
 min ('minuta') 143
 minister 248, 249
 ministra (!) 253
 Mirosław 197
 Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej
 49
 mistrzyni 294
 miś 190
 mleko 286
 Młodzieżowe Mistrzostwa Europy
 w Lekkoatletyce 49
 MMS 159
 mnie 301
 mniej więcej 162
 mobbing 269
 moc 150, 151, 289
 modrak 295
 modyfikować 34
 moją – moje 79–80, 157
 mokra włoszka 55
 molieriada 131
 monitor 211
 monitorować 269
 Monorium pharaonis 50
 morze 296
 Morze Bałtyckie 45
 morze Bałtyk 46
 Morze Barentsa 45
 most 44
 most Karola 66
 mozartjada 131
 mój 84, 273
 mój 305
 mówić 273, 289, 295, 296
 mówka 15
 mrowie 151
 mrówczarz 190
 mrówka 288
 mróz 286
 Mruczek 287
 msza 8
 mucha 291
 mufka 15
 MultiBank 141
 mupet 17
 musieć 84
 muzyka 281
 muzykalny 278
 my 305
 mysz 193, 297
 myszka (komp.) 193, 211
 myśląc 280
 myśleć 173, 198

Myślībór 198
Myślībórz 198
myśliwy 173, 289

N

n.p.m. 143
na dwoje babka wróżyła 279
na dworze – na dwór 245, 275
na dworzu (!) 245
na dziesięć 9
na plac 275
na pole 275
na polu 245
na potrzeby czegoś 162
na ręce 72
na rękę 72, 285
na stole 305
na własne potrzeby 162
nabiałowy 127
naczelniczka 249
naczelnik 249
nadarzyć się 37
nadcisnienie 275
nadczyłowiek 293
Nadrenia-Palatynat 46
nadwyręzać 303
nadwyręzać 303
Nagy 94
należy 84, 235
należy się jak psu zupa 235
napisać 80–81, 273
napisałem był 8
napoi – napojów 279
napoleon 51
Napoli 66
narysowaliby (akcent) 70
nastolatek 211, 282
nasz 305
naszę 79–80
natomiast 299, 307
nauczyciel – nauczycielka 249, 250,
254
Nauczyciel Roku 53
nauczyć się czytać fragment powie-
ści 152

nawiązując do pisma 238
nb. 216
Neapol 66
Nehru 95
neverapine 57
New York 66
news 269
ni 287
nic 287
nicnierobienie 28
nie 17, 27, 287
nie chcę jej widzieć 157
nie czas żałować róż, gdy płoną
lasy 229
nie czerwony, ale zielony 27
nie dla psa kielbasa 235
Nie Lękajcie Się 54
nie mieć pojęcia 242
nie mieć zielonego pojęcia o czymś
242
nie na żarty 14
nie naruszony, ale całkowicie znisz-
czony 27
nie pijący, ale jedzący 27
nie stronić od kieliszka 278
Nie trzeba węża w zanadrzu cho-
wać 232
nie wylewać za kołnierz 278
nie zasypiać gruszek w popiele 241
niebity 17
niebo 296
niebrany 17
niech 302
niech będzie 33
niech ci się darzy 37
niech przyjdzie 33
niech się święci 33
niedaleko 295
niedorozwój 293
niedziela 174
niedźwiedzia przysługa 272
niedźwiedź 190, 289
nielicencjonowany 27
nielubienie 131
niemałżeństwo 194

Niemcy 190, 195
niemowlę 277
niemyty 17
nienażarty 14
niepalący 17
niepijący 17
nieprzybycie 131
nieprzyjaciół 293
nierozpyleń 292
nieść – niosły – nieśli 293
nietarć 292
nieudogodnienie 131
nieulepszenie 131, 292
nieuwolnienie 131, 292
niewiasta 191
niewidomy 269
niewierzący 269
niezapomniany 269
niezaprzeczalnie 295
Niezbędnik inteligenta 287
niezrównoważony 269
nigdy 287
nigdzie 287
nigdzie indziej 221
nikt 287
niski 270
Nisko 108–109
niż 59
nizański 108–109
nocny marek 227
noga 288, 295, 301
nosek 288
nosiemy (!) 8
notabene 216
notebook 269, 281
Nowak-Kowalski 90
nowo otwarty 29
Nowy Jork 66
Nowy Rok 307
Nowy Sącz 16, 32
nożny 295
nożyce 113
nóżka 288
nr 140
nuklearny 281

numer 61, 161
nużać 151

O

o mniej więcej 162
o około 162
o tobie 305
o. Pio z Pietrelciny 104
obcas 280
obczas (!) 280
obejrzelibyśmy (akcent) 70
obie 115
obraz 204, 283, 297
obrazić 285
obrobić kogoś 278
oburzylibyśmy się (akcent) 70
obuwnik 19
oby 302
obydwie 115
ocean Pacyfik 46
Ocean Spokojny 45
Oceania 107
ochrzczony 280
ocięć 109, 170
ocięć pracę 170
ociupinka 151
Oczko 90–91
oddać duszę Bogu 221
odejść ('umrzeć') 221
odejść z tego świata 221
odnowiciel 294
odpowiadając na pismo 238
odprysnąć 83
odra 14
Odra 14
odrobinka 151
odwaga 288
odwalić kitę 221
Odważny (przydomek) 47
offset 269
oficer (akcent) 70
ogień 270
ogrzewniczy 127
ojciec 109, 170, 257
ojczyzna 297

okazały 269
okno 290
oko 75 ('tłuszcz w rosole'), 285,
288
około 162, 216
okragły stół 236
olbrzymek 292
on – ona – ono – oni 274, 305
on line 205
Ondraszek 287
on-line 205
online 205, 269
onomasta 219
onomastyk 219
oo. ('ojcowie') 44, 135
opel corsa 40
opinia 8
opona 275
oponka 275
oraz 57–58 (interpunkcja), 299
orchidea 136
organ 281
Ormianin 111
Oryctolagus cuniculus 50
os. (osiedle) 44
Osada Konin 16, 32
Osada Leśna 32
osiedle 32, 44
osiedle Arki Bożka 93–94
Osiedle Wilga 16, 32
osieł 270
osiemdziesiąt 285
osiemnaścioro 113
osiemset (akcent) 70
osioł 78–79
Oslo 110–111
oslowianie 111
oslowianin 111
oslowianka 111
osłowski 110–111
OSRAM 145
ostrężyna 295
ostrzałka 244–245
ostrzarka 244–245
ostrzawka 244–245

ostrzówka 244–245
ostrzynka 244–245
ostrzynko 244–245
ośmioro 285
ośmiu 117
owa – ową – owę 79–80
owczarek niemiecki 51
owczy 122
owolaktarianin 206
oziębły 127
ożyna 295

Ó

ósmy cud świata 237
ów 305

P

P. ('pan') 257
p.bólowy 144
p.depresyjny 144
p.o. dyrektor – p.o. dyrektora 137
p.o. Kierownik – p.o. Kierownika
137
pachnący 274
padać 84–85
Padwa 104
PageMaker 141
pager 66
PAKA 299
palec boży 50
pampers 270
pan 248, 249, 252, 257, 260, 296
PAN 299
pani 248, 249, 252, 257, 260, 290,
297
pani ąę 38
pani ą-ę 38
pani dyrektor 54, 248, 249
pani kierowniczką 249
pani kierownik 249
pani o rubensowskich kształtach
278
pani promotor 254–255
pani puszysta 278
pani recenzent 254–255

pani sędzia 249–250
 pank 17
 pankowy 17
 panna 255
 Państwo 154
 papier ścierny 307
 papieros 298
 parafiada 131
 parę 151, 289
 Paris 66
 parszywa owca 279
 Partia Demokratyczna 141
 party 210, 270
 party andrzejkowe 210
 Paryż 66
 pascalowy 129, 130
 paskalowy 129, 130
 patison 50
 pauza 290
 Pavarotti 92
 październik 175
 pączek 158
 Pb 143
 pból(owy) 144
 pdepres(yjny) 144
 peeling 270
 PESEL 135
 Petöfi 94
 petronelka 295
 peugeot / Peugeot 40
 pewny 9
 pęczak 280
 pęczak (!) 280
 PGNiG 63
 Pianko 90–91
 piasek (wymowa) 71
 Piazza di Spagna 66
 Piazza Navona 67
 piąć się w górę (!) 291
 piątek 61, 174
 pidgin 17
 pidżyn 17
 pieniądze 177
 pieniądze nie śmierdzą 228–229
 Pierworodny (przydomek) 47
 Pierwsza Praca 53
 pies 270, 278, 287, 296, 298
 pieśni maryjne 52
 pięcioro 114
 pięć 117, 274
 pięć jajków 275
 pięćdziesiąt (wymowa) 65
 pięta Achillesowa 281
 pięćka 71
 piętnasty 285
 piętnaście 65
 pijać 274
 pijąc 281
 pijący 281
 pilot 211, 306
 Piotrków 294
 pisać 80–81, 84–85, 273, 295, 302
 pisaliście (akcent) 70
 pisałom 292
 pisarka 250, 254
 pisarz 250, 254, 295
 pisarzy – pisarzów 279
 pisywać 274
 PIT 270
 piwnica 285
 piwo 285
 pizza 66
 PKO 139, 299
 PKP 137
 pl. 44
 plac 43, 44, 66
 plac Czerwony 43
 Plac Hiszpański 66
 Plac Wałowa 66
 Plan zagospodarowania przestrzen-
 nego 53
 Płatonogi (przydomek) 47
 Pleszew 294
 płacze jako krokodyl 234
 płaski talerz 295
 płot 304
 płotek 307
 płytki talerz 295
 pływalnia 275
 po co? 256–258

Po trosze, po trosze zbierają się grosze 229
Pobóg-Malinowski 90
pochwalon 270
pociąg 75, 289
początek 176
poczuć wolę bożą 50
poczwórny 285
pod dachem 305
pod nieobecność prawnika 224
pod rząd 237–238
podać komuś czarną polewkę 240–241
podawać tył 270
podgrupa 293
podkarpackie (województwo) 46, 127
podkop (wymowa) 302
podlaskie (województwo) 46, 127
podłanczać (!) 82
podłączyć 82
podporucznik 275
podróż 151
podwieczorek 210
podwójny 285
pogrzebion 169
pohaniec 36
pojezierze 293
pojęcie 242
pokazać – pokazywać 80–81
pokorny jak baranek 271
pokój 189, 270
Poła Elizejskie 47, 66
Poła lednickie 47
Poła Wilanowskie 47
Polak katolik 29
pole 245, 275, 290, 292
polemika (akcent) 70
policzyć 80–81
politbiuro 134
polityczka ('kobieta polityk') 249, 251, 253, 254
polityka 281
polonez truck 40
Polsat 299
Polska 287
Polska Akademia Nauk 299
Polska Satelitarna Telewizja 299
połączenia na komórkę 161
połączenia z komórką 161
pomalowany 281
pomocowy 128
pomóc 83
pomóż 83
Pompidou 95
poniedziałek 174
ponieważ 164 (szyk), 299, 306
pop 281
popcorn 269
porucznik 275
posiadać 221
posiadać poglądy (!) 221
posiadać psa (!) 221
posłanka 249
posługa Piotrowa 52
posypać głowę popiołem 271
poszedłam (!) 81
poszedłem 81–82
poszłam 81–82
poszłem (!) 81–82
potępić w czambuł 270
potrafić 84
powiedz 302
powiedziawszy 280
powódź kwiatów 286
Powszechna Kasa Oszczędności 299
poznalibyśmy (akcent) 70
pozwalać sobie na coś 258
pójść do Abrahama na piwo 234
pójść do piachu 221
pójść na kwaśne piwko do Abramka 233
pójść na łono Abrahama 233–234
półkownik (pot. 'film') 15
półtora 114–115
półtorej 114–115
ppan 144
ppoż 144
pracoholik 270

pracować na komputerze 161
 pracować z komputerem 161
 pradziadek 293
 Praga 8, 66
 pragnąć 273
 pragski (!) 8
 Praha 66
 premier 248
 prewencja 223
 prezes 257
 prezeska 253
 prezydent 153, 248, 283
 prezydentowa 294
 Prinzbud 299
 problem 281
 proch 75
 prof. 138, 299
 profesor 138, 248, 303
 profesorkowie – profesorki 260–261
 program 281
 projekt 281
 promocja 283
 promotorka 254, 294
 propaganda 223–224
 propaganda sukcesu 223
 propagować 223
 propagowanie 224
 prosić 295
 prosić pani 154
 prosić panią 154
 proszowski – proszowicki 110
 prośba 295
 prysnąć 83
 przebiśnięg 278
 przeciwnogłowy 280
 precudny 278
 przedbaba 214
 przedciotka 214
 Przedsiębiorstwo Inżynieryjno-Budowlane 299
 przedstawienie 280
 przedstryjec 214
 przedstryjek 214
 przedwnuk 214
 Przegląd Akademickich Kabaretów Artystycznych 299
 przekonać 176
 przekręcić się 221
 przełączyć – przełączać 82
 przemiły 275
 przenieść się na łono Abrahama 221
 przenieść się na tamten świat 221
 przepiękny 293
 przerwa kawowa 127–128
 przerwa na kawę 127–128
 przerwa śniadaniowa 128
 przewodniczący – przewodnicząca 253
 przewodnik – przewodnicy – przewodniki 76
 Przewóz Stary 32
 przybrać imię 157
 przybycie 131
 przyciasny 293
 przydarzyć się 37
 przydługi 275
 przydrożny 305
 przyjaciel 188
 przyjaźń 188
 przyjdziem 270
 przyjdź królestwo twoje 33
 przyjęcie 210
 przymiot 297
 przynuka ('zachęta') 245
 przypadek 78
 przyrodnik 294
 przysłówek 282
 przystojny 289
 przyszedłem 10
 przyszedłem (!) 10
 przyszłość 290
 przytomny 183
 psi 121, 278
 PSL 139
 psubrat 307
 psy przewodniki 75
 psycholożka 249, 250, 251, 252, 253, 254

PT klienci 134
ptacy 270
ptok 275
pub 218
public relations 269
Puchar Davisa 49
puchnąć 83
pułkownik 15, 257
punk 17
punkowy 17
punkt 281
punkt widzenia 283
pustynia 232–233
puszcza 232–233
puzzle 270
pyra 245, 246
pytać – pytać się 247

Q

q (litera) 37
quasi- 37
quiz 37

R

Rabka-Zdrój 32
rada pedagogiczna 54
radca prawny 251
radio 41, 72, 281, 303
ramię 296
Ramsey Norman 92
ranking 269
Ravenna 104
razić 285
razowiec 159
rączka 288, 291
Real 78
reality show 270
recenzentka 254
recycling 64
recykling 64
redaktor 257
redaktor naczelny 251
rednacz 134
reguła 281
reklamówka 284

rektor 248, 251
release 143
rentgen (wymowa) 303
republika 281
resort 283
restauracja 217, 218
rewidentka 249
rewitalizować 270
reżyserka 249
reżę opadają 279
ręcznik 222
ręka 72–73, 285, 291, 301
robić 80–81, 273, 295, 297
robiłbym 296
robot 213
robota 286
Rodos 287
Rodyjczyk – Rodyjka 108
rodyjczyk – rodyjka 108
rodzice – rodzic – (ta) rodzica 73
rodzić 193
rodzina 193
rodzynek 74, 303
rodzynka 74, 303
Roga-Skąpska 89–90
Rogatka (przydomek) 47
rok 115–116, 301
rok dwa tysiące szósty 115
rok dwutysięczny 115–116
Roma 66
rombowo podłużny 30
rondo 44
Rousseau 95
rozbiórka 255
rozdroże 305
rozerwać 295
rozlać 304
rozłączyć 82
rozmowa poufna 224
rozmowa prywatna 224
rozmowa w cztery oczy 224
rozpłakać się 273
rozpracować 282
rozrabiać 278
rozróżba 278

rozrywać 295
Rozrzutny (przydomek) 47
rozumieć 271
rozumieją 86
rozwiedziona 255
rozwódka 255
rób 297
róg 279, 289
rów 296
rtf / *.rtf / *rtf / ...rtf... 142
Rudy (przydomek) 47
Rutka-Tartak 32
ryba 121
rybi 121
Ryga 8
rygski (!) 8
rynek 178
ryngraf 178
rysować 302
Rywingate 270
rzecz w tym 283
rzeczami 280
rzeczmi (!) 280
rzeczpospolita 74–75, 278
„Rzeczpospolita” 74–75
rzeka 287
rzeka Wisła 46
rzekłszy 281
rzeź niewiniątek 281
rzędy 298
rzucić komuś rękawicę 281
Rzym 66

S

s ('sekunda') 143
s. ('strona', 'siostra') 143
S.A. 139
SA 139
samochodzik 307
samolot 307
San Francisco 67
sanie 113
są 272 (wymowa), 301
schaboszczak 245
schodki 303

schować 36
schódki 303
scrabble (wymowa) 65
szytywać 132
Sebastian 98
Sekcja ds. Planowania i Kosztów 55
serbo-chorwacki 124
serbsko-chorwacki 124
serwer 211, 269, 281
serwis 203, 212
serwis domowy 212
serwisant 270
sędzia 250, 288, 296
sędzina 250
shake 208
shop 203
show 207, 208, 270
siak 305
sic! 219–220
Sidło 91
siebie 301, 305
siedemset (akcent) 70
siedmiokrotny 285
siedmioro 113
sierota 236
sierota boża 236
sierpień 175
sierra 77
się 291, 301, 305
siła 150, 151, 289
siostra 43, 143, 257
siostra Faustyna Kowalska 43
sitcom 270
skakać 284
skaner 281
skarżyski 103
Skarżysko Kościelne 102–103
Skarżysko Książęce 102–103
Skarżysko-Kamienna 32, 102–103
skarżyszczanin 103
skecz 289
sklep 203, 295
skonstytucjonalizowany 130
skończyć 133
skrzynka mailowa 287

skrzypce 291
 skrzypek 294
 Skupień 92
 skwer 44
 slamsy 17
 slumsy 17
 Sławomir 198
 słomiany 275
 słomiany ogień 279
 słoń 289, 296
 słońce 290
 słowiański 304
 Słownik języka polskiego (tytuł) 53
 Słownik ortograficzny (tytuł) 53
 Słowo Boże 49
 słówko 307
 smerf 17
 SMS 142, 158, 159, 270
 smurf 17
 sobota 174
 Sobór Watykański II 49
 socjalizm 281
 socjolożka 250, 251
 Sopot Festival 204, 283
 sowchoz 134
 sól ziemi 271
 spadać w dół (!) 291
 sparring 270
 spec 143, 278
 spec. 142
 specjalista 142, 278
 specjalistyczny 142
 specjalność 142
 specjalny 142
 specusłużby 134
 specustawa 134
 spod ziemi 15
 spolszczyć – spolszczony 127
 sponsor 203
 spot 269
 sprawca 294
 sprawniejszy 9
 sprawny inaczej 278
 sprite 206
 sprzątaczką 20, 250
 Sprzątanie Świata 53
 sprzedawca 296
 spuchnąć 83
 spytać 133
 SRAM 145
 srogi 275
 ss. ('siostry', 'strony') 135
 stachuriada 131
 stacja 8
 stać się 291
 stajnia Augiasza 281
 stanąć przed Bogiem 221
 Stanek – Stankowie 99
 Stanisław 93, 147
 staro-cerkiewno-słowiański 304
 starodruk 304
 stary 304
 starzec 276
 starzec się 273
 statek cysterna 29
 Stefan Batory 287
 Stereo 77
 sterować 211
 sto dwadzieścia siedmioro dzieci 113
 sto dwadzieścioro siedmioro dzieci 113
 Stolica Piotrowa 52
 stołówka 218
 Stop Przemocy 53
 Stowarzyszenie Osób Jąkających Sie 54
 stół 296
 str. 143
 strugaczka 244–245
 strusi 121
 stryj 215
 stryjeczna siostra 215
 stryjeczny brat 215
 stryjek 215
 Strzebrzeszyn 280
 student 248, 289
 studentka 248
 studio 72, 303
 styczeń 175

stygmat 77, 219
stygmatyzacja 219
Sudety Jelenia Góra 104
suknia 297
sumy bajońskie 228
sumy neapolitańskie 228
supermocarstwo 293
superzajęcia 32–33
surfingowiec 211
surfować po Internecie 287
Surowy (przydomek) 47
Sydney 67
syjam 279
syjamski 279
syn 180, 296
Syn Boży 50
sz (nazwiska na sz) 146
Sz.P. 257
szafarz 270
Szakazwili 96
Szambora 94–95
szampan 159
Szanowni Państwo 59
szanowny – szanowna 257
Szanowny Pan 257
Szanowny Panie 59
szczecinczanin – szczecinczanka
107
Szczecinek 107
szczypta 151
szczyrecki 107–108
Szczyrk 107–108
szczyrkowski 107–108
szedłem 296
szef brutal 29
szereg 150, 151, 289
szesnasta po południu (!) 291
sześć 117
sześćdziesiąt 65
sześćset (wymowa) 65
szewc 19
Szkoła XXI Wieku 53
szmalec 247
szoferka 255
szpilać ('grać') 213

szybko 295
szybko schnący 29
szybko tnący 30
szybko wiążący 30
szybkotnący 30
szybkowiązący 30
szyjka 288

Ś

ś 67 (głoska), 68 (wymowa)
śmieją 86
śmieli się (oni) 275
śmierć 221
śpiew 298
śpiewać 298
śpiewak 294
śpiewanie 298
średnio roczny 14
średnioroczny 14
środa 174
środki pomocowe 127–128
świadkowie Jehowy 42
świat 293
Światowy Dzień Młodzieży 49
świątynia Jerozolimska 52
świeca 288
świeżo malowany 29
święć się imię twoje 33
święto maryjne 52
świętojanki 295
świętokrzyskie 127
święty 44

T

t.j. 140
tabloid 203
tabu 124
tabuistyczny 124
tak 305
taki 305
także (wymowa) 303
talent 281
tamten 305
tamtę 79
Tartu 112

tartuski 112
tata 192, 246
tato 246
tatowy 294
Tatry 127, 287
tą 8, 79, 80
tą książkę (!) 288
team 270
teatr 281
Teisseyre 92
tekst jednolity 139
tekstor 211
telefon 188, 281
telefon komórkowy 188
telefoniada 131
telewizja 281, 305
tembr 205
temperówka 244–245
ten 305
tenis 158, 213, 298
teolożka 249, 250
Teun van Dijk 49
tę 8, 79, 80
tie-break 270
tipsy 270
tj. 140
tłuc się jak marek po piekle 227
to jest 299
to przechodzi wszelkie pojęcie 242
tobie 274
top 270
topmodelka 270
torebka 307
torontoński 110
totalitaryzm 281
toteż 299
Toto-mix 78
tour operator 204
touroperator 204, 270
trącić myszką 279
trendy 270
trębacz 294
trochę 151, 247
trochu 247
trojaki 285

troszku 247
trup 298
trynitarianin 218
trynitarz 218
trząść się jak galareta 279
trzeba 84, 273
trzeci 285
trzej 117
trzymać 37
trzy 117, 285
trzyńście 9
trzysta 285
T-shirt 270
tudzież 299
tuner 211
Turek (miasto) 103
turki 50
Turku 112
turkuski 112
Turniej Jednego Wiersza 49
tutaj 305
tutej (!) 64
tutejszy 64
twardy orzech do zgryzienia 279
twoje 79–80
twój 305
ty 274, 305
Tychy 20, 100–101
tydzień 171, 301
tyle 305
tylko 307
tylny 87
tysiąc 113–114, 117
tysiąc jeden drobiazgów 113–114

U

u (głoska) 14
ubierać coś – ubierać kogoś 216,
217
ucho 75 (od garnka), 285, 288
uczelnia – na uczelni / w uczelni
160
udogodnić 131
udogodnienie 131
udrożnić 305

ufać 9
ukochany 291
ukrzyżowan 169
ulepszenie 131
ulepszyć 131
ulica 44
umęczon 169, 270
umęczon pod ponckim Piłatem
270
umią (!) 10
umieją 10, 86
umowa na czas nieokreślony 27,
153
umrzeć 221, 270
uniedogodnienie 131
unikat 281
uniwersytet – na uniwersytecie /
w uniwersytecie 160
uniwersytet trzeciego wieku 278
upartość (!) 272
upór 272
uprzejmie proszę 257–258
upwać 9
urodzić się 270
Ursyn 190
Ursynów 190
Urząd Miasta 55, 153
Urząd Miejski 153
ustęp 297
utwór 296
uwertura 304
uwidział 245–246
uwolnić 131
uwolnienie 131
uźrzyć 270
użyć epitetu wobec kogoś 277

V

v (litera) 37
vacat 37
Václavské náměstí 66
Valery 94
van 49
vel 37
Verdi 92

version 143
VIP 270
vis-à-vis 37
vodka party 210
volvo 37
volvo amazon 40
von 49
voodoo 208

W

w czasie sześciu lat 118
w dniu dwudziestym szóstym
czerwca 118–119
w dwa tysiące szóstym roku 115–
116
w dwutysięcznym szóstym roku
115–116
w latach 70. 119
w latach siedemdziesiątych 119
w międzyczasie 288
w przybliżeniu 216
w ślad za pismem (!) 238
w Wiedniu / we Wiedniu 106
w województwie podkarpackim 46
w zakresie czegoś 217
W.P. 257
waćpan 270
wadowicki – wadowski 110
wakat 37
walc 298
Walce 101
walentynki 40
wał 199
warmińsko-mazurskie (województwo) 127
warstwa (wymowa) 302
Warszawa 42, 109, 287
Warszawa-Okęcie 16, 32
Warszawa-Praga-Północ 16, 32
Warszawa-Śródmieście 32
Warszawa 109
Warszowa 109
Warta 287
Watykan 69
wąchać kwiatki od spodu 278

wąs 298
 wchodząc 280
 wchodzić 243–244
 wchódź 243–244
 wcinano karbowany 30
 Wcisło 90–91
 wcześniej 295
 wdowa 255
 webmaster 201, 203, 204, 269
 weekend 270
 wer. 143
 Werona 104
 wersja 143–144
 wesele 290
 weseliśmy 247
 wesół 290
 Węgry 196
 Węża wykarmić, złego dobrodziej-
 stwami obdarzyć jest jedno 232
 wiadro (wymowa) 71
 wiara 168, 293
 wiarygodny 307
 wice- 70
 wicekról (akcent) 70
 wiceminister 293
 wideoklip 270
 widlasto rozgałęziony 30
 widziałom 292
 wiec 14
 wieczór 175, 303
 Wiedeń 106
 „Wiedza i Życie” 307
 wiedzieć 15
 wiejski 121, 122, 123, 124
 wielce 257
 wielebny – wielebna 257
 Wielka Pardubicka 49
 Wielkanoc / Wielka Noc 103, 132,
 278, 307
 Wielkie Księstwo Litewskie 45
 Wielkie Księstwo Poznańskie 45
 wielkopolskie 46, 127
 wielmożny pan 257
 wielobranżowy 125
 wielocyfrowy 125
 wielodyscyplinowy 124, 125
 wielogłosowy 125
 wielopostaciowy 125
 wielopoziomowy 125
 wiera 168
 wiertniczy 127
 wierzyć 15
 wieś 121, 122, 303
 wieśny 121
 wieża 15
 wiec 14, 299
 większość 150
 winiarnia 218
 winogrono – winogrona 74
 wiosna 174
 wirus 211
 Wisła 287
 wiszący 269
 wizyta (akcent) 70
 wizytatorka 249
 wkładać 216, 217
 wlatywać 270
 Wł. 147
 Władysław 93, 147
 włanczać (!) 82–83
 włączyć 82–83
 Włochy 195, 196
 włos 286
 Włosi 195, 196
 Włoszczowa 102
 wniebowzięty 307
 woda 270, 279, 290, 297
 woda ognista 278
 wodomierz 279
 wojewoda 252, 289
 wojewoda opolski 252–253
 wojewoda śląski 251
 wojewodzina 250
 województwo 46, 127
 wojna 270
 wolny 131
 Wolny 96
 WordPerfect 17, 141
 World Trade Center 67
 wrzesień 175

wrzód 15
wrzut 15
wsi (!) ('wiejski') 120, 121, 122,
123, 124
wsiacki 121
Wsie jaja (!) 120–124
wsiowy 121, 122, 124
współautor 293
wszakże 307
wtorek 174
wujeczna siostra 215
wujeczny brat 215
wulnerabilny – wulnerabilność
125
ww. 299
WWW 142, 159, 203
www.małpa.pl 141
www.małpa2.pl 141
www.poradniajęzykowa.pl 141
wy 305
wychodzić 80–81
wyciągnąć nogi 278
wycofać 84
wydarzenie 36
wydarzyć się 37
wydawać się być jakimś (!) 282
wydział 55
Wydział Ochrony Środowiska 55
wyjazd 288
wyjść 80–81
wykończyć – wykańczać 80–81,
82–83
wylatywać 270
wypity 281
wypiwszy 281
wyrobić sobie pojęcie 242
wyrwany 274
Wysoki (przydomek) 47
wysoki 270
wysoko wydajny 30
wysokodochodowy 30
wysokoenergetyczny 30
wysokogatunkowy 30
wysokoobciążony 30
wysokosłodzony 30

wysokowydajny 29, 30
wysypisko 275
wysłałam 81
wysłałem (!) 81
wyszło sztydło z worka 279
wywieszać na latarniach 238
wyzionąć ducha 221
wyzwanie 283
wyżej legły 30
wyżej leżący 30
wyżej położony 30
wziąć – wezmę 80–81
wziąć się za coś (!) 282
wzniesienie 296

X

x (litera) 37
Xawier 88–89

Z

z podziemi 15
z rzędu 237–238
z zagranicy 220
z zakresu czegoś 217
za domem 305
zabrski 108
zabrzański 108
zabukować 270
Zach 97
zachodniopomorskie (województwo) 127
Zaduszki Dżezowe 49
zaimek 282
zainfekować 211
zajac 121
zajebisty – zajebiście 128, 129
zajęczy 121
zakazany owoc 281, 323
zakon Chrystusowców 51
zakon krzyżacki 52
zakończyć 133
zakopać 275
Zakopane 271
zaległy 289
zamek 75

zamknąć oczy 221
 zaprosić 154
 zapytać 133
 zarąbisty – zarąbiście 129
 zarobić 136
 zasnąć snem wiecznym 221
 zasoby internetowe 42
 zasypiać 273
 zaś 299, 307
 zaśpiewać 278
 zatem 299
 Zatoka Gdańska 45
 Zatoka Świń 45
 zatrudniony na umowę o pracę
 153, 154
 zawisnąć 83
 zawstydzona 151
 ząb 289
 zbrodzień 270
 zbudować 271
 zdalnie sterowany 29
 zdanie 296
 zdarzyć się 37
 zdobniczy 127
 zdrowie 181
 Zdrój 31–32
 zdrów 290
 zełw 216
 zełwa 215
 zełowica 215
 zesłowiańszczyć – zesłowiańszczo-
 ny 127
 zeszyt od kolegi 275
 zgasnąć 83
 zgasnąć ('umrzeć') 221
 zgermanizować – zgermanizowany
 127
 zgniły kompromis 235–236
 Zgromadzenie Sióstr Niepokalane-
 go Poczęcia NMP 43
 Ziarno do ziarnka, a zbierze się
 miarka 229
 zielarz 294
 zielona głowa 242
 zielone jabłko 242
 zielone lata 242
 zielony 242
 Zielony – Zielona 95–96
 ziemia dobrzyńska 45
 ziemia kłodzka 44
 ziemia legnicka 44
 ziemia lubuska 44
 ziemia łęczycka 45
 ziemia obiecana 281
 Ziemiańska 287
 ziębiąco-grzejny 126
 ziębniczo-grzejny 126
 ziębno-grzejny 126
 ziębny 126, 292
 zima 174
 zjeść banana 158
 zlot 222
 Zławieś 103
 złaz 222
 zlew 215
 złocieńczanin – złocieńczanka 111
 złodziej 178, 297
 złoto-czerwony 276
 zły 270, 301
 zmienić coś o 180 stopni 241–
 242
 zmiennik 297
 zmywa brud dosłownie na naszych
 oczach 238–240
 znać w zielonym, co ma być w doj-
 rzałym 242
 znajomy 269
 zniemczyć – zniemczony 127
 zołwa 216
 zołowica 216
 zostać 291
 zranić 86–87
 zraniłom 86–87
 zrobić 80–81, 273
 zrobiłbym (akcent) 70
 zrobiony 281
 zrobmy 302
 zrzutka 255
 zwierzęcy 122
 zwłoki 184

Zygmunt Stary 307
zza granicy 220

Ż

żrebię 296

ż

ż (głoska) 14
żaden 287
żak 270
żądza 308
żebyście (akcent) 70
żełw 216
żełowica 216

żena 109, 305
żenić się 293
żeństwo 194
żołwica 216
żona 109, 191, 193, 284, 293, 305
żona jędza 29
żółwica 215
żuraw 287
żurnal 162–163
żurnalista 163
żyd 42
żywiec (piwo marki Żywiec) 40
żywopłot 278, 304
żywy 304

Opracowali: *Anna Majdak, Grzegorz Mroczek, Katarzyna Murzyn, Marta Noworyta, Alicja Podstolec, Katarzyna Wyrwas*

Projekt szaty graficznej i okładki
MATEUSZ KOŁEK

Redakcja
KATARZYNA WIĘCKOWSKA

Redakcja techniczna
BARBARA ARENHÖVEL

Korekta
AGNIESZKA PLUTECKA

Copyright © 2007 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 1644-0552
ISBN 978-83-226-1660-4

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 1000 + 50 egz. Ark druk. 22,0. Ark wyd. 23,5.
Przekazano do łamania w lutym 2007 r.
Podpisano do druku w czerwcu 2007 r.
Papier objętościowy 70 g Cena 38 zł

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy POZKAL
88-100 Inowrocław, ul. Cegielna 10/12